

בצילא דמהימנותא

בקודש פנימה • דברי תורה • שיחות קודש

פר' נצבים-וילך • טו - כא אלול

תשפ"ג • שנה כ"ג • גליון מה (תתשצ"ז)

וצדיקים ישמחו ויעלצו לפני אלקים וישישו בשמחה

בקול רינה וחדוה, גשים אנו יחד עם כל קהל המוני אנשי שלומנו די בכל אתר לאחל מעומקא דליבא ברכת "מזל טוב" אל מול פני הקודש

כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א

לרגל שמחת בית צדיקים, השמחה השרויה במעונו בהולדת הנינה תחי' במזל טוב בת לנכדו פרע"ח

הרה"ג רבי זאב שטרנבוך שליט"א

חתן בנו יקירו

הגה"צ אב"ד קהילותינו הק' בארה"ב וראש הישיבה שליט"א

והברכה אחת היא להסבים הדגולים הגאווה"צ המפורסמים

מעכש"ת הגה"צ ראש ישיבת ויזניץ שליט"א

והגאון רבי ברוך שטרנבוך שליט"א - אב"ד קהילת ויזניץ בברכפלד

ואנו תפילה שישפיע עלינו שמחה זו שפע ברכה וסייעתא דשמיא, וזכה כי כ"ק מרן שליט"א יאציל עלינו מרוחו פי שנים, ויארין ימים על ממלכתנו בבריות גופא ונהורא מעליא, להדריכנו בנתיבות חיים, על מי מנוחות ינהלנו עדי ביאת גואלינו בב"א.

מהיכלי התורה והחסידות נמסר לקראת יום א' דסליחות וראש השנה בחצה"ק

יום א' דסליחות:

- אמירת הסליחות ב'היכל הגדול' בצל הקודש תחל אי"ה בשעה 5 לפנות בוקר.
- לתשומת לב - השליש העליון של ההיכל הגדול, מיועד אך ורק לזקני ונכבדי אנ"ש, מפני שיבה תקום!
- אין לעמוד על מדרגות ארון הקודש וכל סביבת מקום מרן שליט"א, הדבר מפריע לאלפי אנ"ש לחזות בעבודת הקודש, ומהווה סכנת נפשות.
- קודם אמירת הסליחות ולאחריה יוגש לקהל הגדול שתיה חמה וקרה בשפע רב, להשקות צמאי חסדך, במתחם כוס של ברכה ברחבת קרית החינוך ובחדר האוכל המרכזי.
- לאחר אמירת הסליחות יתקיימו מניינים לתפילת שחרית ב'היכל הגדול' ובהיכל הישיבה לצעירים.
- לאחר תפילת שחרית יוגש פת שחרית וכיבוד קל, שתיה חמה וקרה לציבור האורחים, בהרחבה גדולה. הכיבוד יוגש בחדר האוכל שבקרית החינוך.
- מנין סליחות לבית יעקב אלו הנשים יתקיים בליל מוצש"ק בשעה 12:45 באולם 'מרכזי החסד' ברחוב רבי טרפון.

כניסות ומעברים:

- הוצב שילוט על כל השערים והכניסות על מנת להקל את ההתמצאות בסדר החדש.
- הכניסה לקרית החינוך לגברים - היא אך ורק משערים: א'-ג'-ה'
- הכניסה לנשים אך ורק משערים: ה'-ט'-י'.
- כניסה מיוחדת וחדשה לרבניות ומבוגרות, משביל הגישה מול נוה ההורים הישן ברחוב בני יששכר. אין מכניסה זו מעבר לעזרת הנשים הגדולה.
- מתחם שירותים ענק לגברים ברחבת קרית החינוך סמוך למבואת הכניסה החדשה, ובסמוך לכניסה למתחם הפארנצ'עס. שירותים מיוחדים עבור בעלי מוגבלויות ומבוגרים.

- מתחמי מלתחה ענקיים עם אלפי מקומות תליה לשטריימלעך ומגבות, בסמוך לכניסות 2-3-4.
- שירותים לנשים, בסמוך לכניסה לגלריית עזרת הנשים, ובבנין חדרי השיעורים הסמוך.
- הכניסה לפארנצ'עס לבחורים הינה אך ורק מכיון הכניסה האחורית ברחוב הרמ"א, סכנת נפשות! אין להיכנס ולעלות בשופו"א מתוככי ההיכל!

הכנסת אורחים לר"ה:

- ההרשמה להכנסת אורחים לראש השנה, תסתיים אי"ה ביום א' כ"ד אלול בשעה 12:00 בלילה, ההרשמה באמצעות המוקד הממוחשב 052-7111-363
- ההרשמה באמצעות כרטיס אשראי בלבד.
- לתשומת לבכם – גם אלו החפצים באירוח לסעודות בלבד – חובה להזמין מראש.
- ההרשמה לתלמידי הישיבות הקדושות, מתבצעת אך ורק באמצעות הנציגים בהיכלי הישיבות כמתפרסם בכל ישיבה, התלמידים יהיו במאורגן יחד עם האחראי הממונה מטעם הנהלת הישיבות.
- שימו לב! למען הסדר הטוב בעת סעודות החג, יוצבו בחדרי האוכל מפות עם מקומות ישיבה מסודרים מראש לפי שמות, על מנת להימנע מאי נעימות נא הקפידו ודייקו בעת ההזמנה!

דיעות לראש השנה

סדרי ההיכל:

- אורחים המתעתדים לעלות להסתופף בצל הקודש בכל מהלך ירח האיתנים, מתבקשים ליצור קשר עם הר"ר יצחק מאיר וינקלער הי"ו מנהל משרד היכלי התורה והחסידות בארה"ב, לגבי מכירת המקומות והכנסת אורחים.
- לנוחיותכם – הוקמה מערכת באמצעותה תוכלו לשמוע היכן מקום מושבכם בהיכל הגדול. לשמיעת המיקום נא חייגו למערכת 03-570-3000 והצטיירו בתעודת הזהות של רוכש המקום. המערכת תפעל בס"ד החל מערב החג.
- כמו"כ, לנוחיותכם מפות עם סדרי הישיבה תלויות מחוץ להיכל הגדול בכמה מוקדים.
- הושקעו מאמצים ועמל רב, כמו גם דמים מרובים להוספת מקומות ישיבה נוספים ובמלאכת השיבוץ, על מנת להביא לרווחת הציבור ביתר שאת, במידה וחלה טעות במקום אותו הזמנתם או ששמכם אינו מופיע ברשימות, נא פנו אל הרה"ח ר' שמואל צבי ארנפלד.
- במקרה של אי התאמה בין המפה לשילוט על השולחן, המפה היא הקובעת.
- יש להקפיד על שקט מוחלט במתחם המבואה החדשה בכניסה להיכל הגדול, כדי שלא להפריע את תפילת היושבים בפתח ההיכל.
- חל איסור מוחלט להוסיף כסאות לישיבה בשולחנות בהיכל הגדול ובעזרת הנשים מעבר לרשום במפות, או להחליף מקומות חלילה. הדבר גורם לסבל עבור רוכשי המקומות ומהווה גזל.
- בימי ר"ה יתקיים מנין לקריאת התורה לחיובים ובעלי שמחות במתחם המלתחה ליד כניסה - 2 בתאום מראש עם הגבאים בלבד.

הכנסת אורחים:

- קו מידע בערב החג לתועלת אנ"ש האורחים שיחי', אי"ה בעת ההגעה מדי ערב החג יוכלו לקבל מידע אודות מיקום האכסניה, בטלפון 052-7111363 החל מהשעה 12:00 בצהריים, כמו"כ לכל בעיה או שאלה ניתן לפנות אל האחראי: הר"ר צבי פרידמן הי"ו.
- בס"ד גם השנה נוסף בנין גדול לקליטת עשרות משפחות לאירוח בימי החג הבעל"ט, זאת הודות לרוחב ליבם ותושייתם של הבחורים החשובים תלמידי המתבתא פעיה"ק אשר נחלצו חושים לקיים מצוות הכנסת אורחים בגופם ממש, והעניקו את מקומות משכנם לאירוח משפחות מרחבי הארץ, תשוח"ח להם וישלם ה' שכר פעלם.
- אין מעבר למשפחות כלל וכלל מבנין הפנימיה לתוככי קרית החינוך, המעבר הוא דרך יציאה לרחוב בני יששכר וכניסה מהשערים הרגילים לגברים ולנשים לקרית החינוך. והיה מחניך קדוש!

סעודות החג:

- על מנת לתת מענה לביקוש הרב נוסף אולם סעודות נוסף בהיכל זיכרון אליעזר וסעודות החג יפוצלו בס"ד ל-3 אולמות שונים, לאברכים, לבחורים ולבית יעקב אלו הנשים.
- אברכים ובחורי הישיב"ג: חדר אוכל המרכזי. בחורים: היכל זיכרון אליעזר. נשים: היכל הישיבה לצעירים (לתשומת לב, הכניסה מצד צפון בלבד).
- בחורים המבקשים לסעוד עם הוריהם מתבקשים לתת זכות קדימה לאברכים וילדים – ואהבת לרעך כמוך!
- שימו לב! למען הסדר הטוב בעת סעודות החג - יוצבו בחדרי האוכל מפות עם מקומות ישיבה מסודרים מראש לפי שמות. על מנת להימנע מאי נעימות נא הקפידו ודייקו בעת ההזמנה!
- באולם הסעודות לנשים יתקיים קידוש בקול רם ע"י שליח מיוחד.

אוכל מוכן:

- אוכל מוכן יחולק למזמינים מראש בלבד.
- החלוקה בחדר האוכל בקרית החינוך - משעה 2:00 בצהריים עד השעה 4:00. לאחר שעה זו אין התחייבות לספק את ההזמנות.

להחיות בהם נפש:

- שתיה חמה תוגש לרווחת הקהל במתחם כוס של ברכה ובחדר האוכל משך ימי החג.
- קידושא רבא בהרחבה יוגש בשעת ההפסקות במתחם כוס של ברכה ובחדר האוכל.
- היות והאולמות הנ"ל משמשים לסעודות החג, נא לשמור על הניקיון והסדר.

לרווחת אנ"ש:

- גוי של שבת – לאחר אישור מו"ץ בלבד – ניתן להשיג אצל הר"ר יצחק הרשקוביץ.
- סדר תפילת מעריב לליל ב' דר"ה יחולק אי"ה למתפללים בהיכל המתיבתא.

ידיעות לנשים:

- תקיעת שופר לנשים ביום שני של ר"ה בשעה 12:00 ובשעה 13:30 (משוער) - בשלושה מוקדים. א. ברחבת רחוב רבי טרפון 18. ב. ברחבת החנייה ע"י צרכניית שערי חסד (מול ביהכ"נ המרכזי). ג. ברחבת הבניין רח' ברטנורא 14.
- בעזרת הנשים ניתן לפנות אודות בעיות אל האחראית גב' ש. דייטש.
- נעשה מאמץ לווסת את עוצמות הקור במערכת המיזוג, אך ליושבות בגלריית עזרת הנשים, מומלץ להצטייד בביגוד מחמם, כיון שהבימה קרובה אל מערכת המיזוג העוצמתית.
- פארנצ'עס לבנות הותקנו בקיר מערב ההיכל, בשני הצדדים, יש לשמור על שקט מוחלט בכל מהלך התפילות!
- נא ואנא שמור על השקט בעת העליה והירידה במדרגות הכניסה לעזרת הנשים, הרעש מפריע הן למתפללות בעזה"נ והן ליושבים מתחת לגלריה.
- קידושא רבא בעת ההפסקות יוגש בהיכל הישיבה לצעירים – הכניסה אך ורק מצד צפון.

ונשמרתם מאוד לנפשותיכם

- סכנת נפשות! חל איסור מוחלט לעמוד (וכל שכן להוסיף כיסאות ולשבת) במעברים בכל רחבי ההיכל הגדול. המעברים מיועדים לכניסה ויציאה בלבד ועליהם להיות פנויים לחלוטין בכל עת.
- ברחבת וקרבת ההיכל הגדול הושקעו מאות אלפי שקלים לתועלת הציבור, הציבור היקר מתבקש להזהיר גדולים על הקטנים ולהישמר מכל משמר על כל הציוד יקר הערך ולהשגיח על הילדים שלא יינקו חלילה בגוף ובממון.

יום שישי פר' כי תבוא ט"ו אלול

אחר תפילת שחרית נערך שמחת הברית לבן הר"ר אפרים פישל טויבער מפעיה"ק (בה"ר אברהם יהודה מירושלים, וח"ר שלמה צבי טויב מפעיה"ק).

שב"ק פר' כי תבוא ט"ז אלול

קבלת שבת התפלל לפני העמוד - הרה"ג ר' ישכר (בר"א) רייך שליט"א ר"מ בישיבה"ק לצעירים שפע חיים באלעד.

על אם הדרך דן מרן שליט"א עם הנוכחים בדין נשים בברכת המבדיל בשנה זו, כשליל ב' דראש השנה חל במוצאי שבת, האם הא דחמור אצלנו כ"כ שנשים לא יבדילו במוצאי שבת, ה"ה אף ביקנה"ז, או דהואיל ואין ההבדלה לעצמה אלא עם קידוש קיל טפי, ושפיר יכולות גם לומר 'המבדיל'.

והובא כדמות ראי' מתוס' במס' פסחים (דף קו, ב ד"ה מקדש אריפתא), וז"ל התוס', 'אע"ג דאין מבדילין על הפת, ביו"ט שחל במוצ"ש מבדילין, כיון דקידוש עיקר כדפסקינן יקנה"ז ומקדשין על הפת ונעשה הבדלה טפילה לה, ומבדיל על הפת עם הקידוש', וחזינן דיש סברא דהואיל וההבדלה היא עם קידוש,

דין אחר יש להבדלה זו, ואפשר דה"ה בזה. [כאן המקום לבקש ממי שזכה לשאול את פ"ק כ"ק מרן זי"ע, בשאלה זו 'מה דין נשים בברכת "המבדיל ביקנה"ז' אלא אם ביכלתו לפנות להרב אהרן יהושע קלוגר שליט"א מח"ס הליכות חיים, ויהיה לו חלק בזיכוי הרבים בידיעת דעת מרן זי"ע בהלכה נחוצה זו].
בזמירות בשוה"ט התכבדו, כל מקדש - הרה"ג ר' שמואל נטע זלמנוביץ שליט"א מפעיה"ק - נכד רבוה"ק ור"מ בישיבה"ק לצעירים דברי חיים פעיה"ק, מה ידידות - הרה"ג ר' חיים יעקב ישראלי שליט"א ר"מ בישיבה"ק לצעירים דברי חיים פעיה"ק.

בברכהמ"ז על הכוס כובד - הגאון רבי יצחק שמואל שכטר שליט"א דיינא רבא דקהלתנו הק' ומח"ס ישיב יצחק, שבע ברכות (לחתן מורנו חיים מרדכי נ"י בהג"ר זאב וקסברגר שליט"א דומו"צ קרית צאנו טבריה ורא"כ מבצר התורה בטבריה, עם ב"ר שלמה צבי טויב מפעיה"ק, לחתן אברהם נ"י ב"ר יוסף יצחק יעקובוביץ מב"ב, עם ב"ר נפתלי צבי שכטר מפעיה"ק, ולחתן מורנו חיים מנשה נ"י בהג"ר ישכר רייך מק. הבעש"ט, עם ב"ר ישראל גרין מפעיה"ק) - בירך מרן שליט"א.

אח"כ נערך שמחת השלום זכר לבן הר"ר מנשה בן חיים מחיפה (ב"ר שמואל מפעיה"ק), לבן הר"ר חיים

ברוך אשר יקים את דברי התורה הזאת

דברות הקודש בגליון זה נודבו ונדפסו

לע"נ מוה"ר משה בן מוה"ר שמואל רפאל רייך ז"ל

ת.נ.צ.ב.ה.

ביכורים וכו', ולהרמב"ם ליתא שני תי' התוס', דהרי פסק להדיא לענין ביכורים דקנין פירות לאו כקנין הגוף דמי ולא רק לענין מכר הבן בחיי האב, וגם אידך שינויא שכתבו התוס' ליכא למימר לדידיה, שהרי פסק דהאחיז שחלקו לקוחות ומחזירין זה לזה ביוכל כשיטת ר' יוחנן.

ובחוט המשולש (בפרשתן, שער אשר) תירץ פסקי הרמב"ם ותו"ד, דהנה לעיל בגמ' שם (דף מ"ז ע"א) בישראל ועכו"ם שלקחו שדה בשותפות טבל וחולין מעורבין זה בזה דברי רבי וכו', ופרש"י אין לך כל חיטה וחיטה שאין חציה טבל וחציה חולין שחלק העכו"ם פטור, ואף לאחר שחלקו התבואה הלוקח מן העכו"ם צריך לעשר, וישראל צריך לעשר את שלו מיניה וביה, ולא ממנו על טבל גמור ולא מטבל גמור עליו, מפני שמפריש מן הפטור על החיוב ומן החיוב על הפטור, אבל כי מעשר מיניה וביה מעשר שלם נמצא מעשר מן החיוב שבו על החיוב שבו, ומן הפטור שבו על הפטור שבו, עכ"ל. והתוס' (ד"ה טבל) הקשו עליו דא"כ מפני מה אמר רב יוסף דאי לאו דאמר ר' יוחנן קנין פירות כקנין הגוף לא משכחת דמייתי ביכורים, הא שפיר מצי להביא דכיון דבכל חיטה וחיטה מעורב חלק שלו ושל חברו, יביא ביכורים מן החלק שלו, וחלק של חברו שבכל חיטה יקדיש ויוכל להכניסו לעזרה, כהא דאמרין בב"ב (דף פ"א ע"ב), גבי ב' אילנות דמביא ואינו קורא דהוי ספק ביכורים, ופריך וליחוש דילמא לאו ביכורים נינהו וקא מעייל חולין לעזרה ומשני דמקדיש להו עיי"ש, לכן פי' התוס' דנראה דאין תקנה לטבל זה לעשר מיניה וביה, דכיון דאין ברירה יש להסתפק שמא הגיע לו כל חלקו של העכו"ם או חציו, ואי מעשר מיניה וביה שמא מעשר מחלקו והשאר חלקו של העכו"ם או איפכא, ולכן גם אינו יכול להביא ממנו ביכורים, דאפשר דלא הוי פירי דידיה כלל אלא של חברו כיון דאין ברירה, ולכן על כרחך אי לאו דקנין פירות כקנין הגוף לא משכחת דמייתי ביכורים.

שבתי הרשקוביץ מצפת עיה"ק (ב"ר שלמה נחמן מפעיה"ק, וח"ר אברהם דוב כהן מפעיה"ק), ולבן הר"ר יצחק שפירא מפעיה"ק (ב"ר משה אהרן מפעיה"ק, וח"ר מנחם מענדל וקסמן מפעיה"ק). וחילקו פירות לכל הקהל.

הפלפול היה ע"ד המד"ר שפתח לה פיתחא להאי פרשתא, הלכה אדם מישראל שהיה עובר לפני התיבה מהו שיהא מותר לו לענות אמן אחר הכהנים, כך שנו חכמים העובר לפני התיבה לא יענה אמן אחר הכהנים מפני הטירוף, ולימדונו רבותינו ואם היה יכול לענות שלא תטרף דעתו יענה. ותמוה שייכות השאלה לקראי דפרשתין. גם גוף השאלה צ"ב דהרי משנה ערוכה היא בברכות (דף ל"ד ע"א) העובר לפני התיבה לא יענה אמן אחר הכהנים מפני הטירוף וכו'.

ויתכן בזה ע"ד דרוש, בהקדם סוגי' הגמ' בגיטין (דף מ"ח ע"א) אמר רב יוסף אי לאו דאמר ר' יוחנן קנין פירות כקנין הגוף דמי לא מצא ידיו ורגליו בביהמ"ד, דא"ר אסי א"ר יוחנן האחין שחלקו לקוחות הן ומחזירין זה לזה ביוכל, ואי ס"ד לאו כקנין הגוף דמי לא משכחת דמייתי ביכורים אלא חד בר חד עד יהושע בן נון. והקשו התוס' (ד"ה אי לאו) דאנן האיך מצאנו ידינו ורגלינו, דהרי קי"ל (יבמות דף ל"ו ע"ב) כר"ל דקנין פירות לאו כקנין הגוף דמי, וקיי"ל נמי דבדאורייתא אין ברירה, וא"כ האחין שחלקו לקוחות הן, ותי' דדוקא התם בסוגיא דיבמות בהא דהכותב לבנו מהיום ולאחר מיתה ומכר הבן בנכסי אביו בזה קי"ל כר"ל דקנין פירות לאו כקנין הגוף דמי, משום דאבא לגבי ברא אחולי מחול, אבל בעלמא קיי"ל דכקהג"ד, ועוד י"ל דדוקא ר' יוחנן ס"ל דמחזירין זה לזה ביוכל אבל שאר אמוראי ס"ל דאע"ג דכלקוחות הן אין מחזירין וכו', דמכר הוא דאמר רחמנא דליהדר וכו' עיי"ש.

ותמהו המפוי' על הרמב"ם שפסק (פ"ד מביכורים ה"ז) דקנין פירות לאו כקנין הגוף, ופסק (פי"א משמיטה ויובל ה"ב) דהאחיז שחלקו לקוחות הן ומחזירין זל"ז ביוכל, וא"כ לא משכחת דמייתי

ברוך אשר יקים את דברי התורה הזאת

דברות הקודש בגליון זה נודבו ונדפסו

לע"נ מוה"ר נתן אריה ליב בן מוה"ר אלימלך הלוי בלומענבערג ז"ל

ת.נ.צ.ב.ה.

ובכן א"ש, דס"ל להרמב"ם דאליבא דר' יוחנן דאית ליה חולין שנשחטו בעזרה דאורייתא קאמר רב יוסף דאי לאו דס"ל קנין פירות כקנין הגוף לא משכחת דמייתי ביכורים, שהרי לא יוכל להכניסו כי החלק שאינו שלו הו"ל חולין בעזרה, ודוחק לומר דמקדישן תחילה, אבל הרמב"ם עצמו דס"ל (פ"ב משחיטה ה"ג) חולין שנשחטו בעזרה לאו דאורייתא, וממילא שפיר יכול להכניס הכל ויצא יד"ח ביכורים בחלק השייך לו, לכך אע"ג דהאחין שחלקו לקוחות ואע"ג דקנין פירות דלאו כקנין הגוף, שפיר מביאים ביכורים כי הביכורים מן החלק שיש לו בכל חיטה, וחלק המותר שנשפל לא איכפת לן שהרי רשאי להכניס חולין לעזרה ודו"ק, עכתו"ד, והו"ד בשפ"ח חו"פ לשבועות (דרוש מ"ט).

וע"פ דרכו י"ל עוד באו"א, דהנה בתמורה (דף כ"ג ע"א) מייתי בגמ' במה שנא' בריש פר' צו בפר' קרבן מנחה (ויקרא ו, ט) והגותרת ממנה יאכלו אהרן ובניו מצות תאכל במקום קדוש בחצר אוהל מועד יאכלוה, והאי יאכלוה מיותר, מלמד שאם היתה אכילה מועטת אוכלין עמה חולין ותרומה, כדי שתהא נאכלת על השובע וכו', ופרש"י, ואי קשיא הא אין מכניסין חולין לעזרה, הא לא קשיא יאכלום מבחוץ ואח"כ יכנסו ויאכלו המנחה כדי שתאכל עם השבע אכילה הוגנת, ועי"ש בתוס'.

והגרי"ע בשו"ת בן פורת (ח"א סי' ו' אות ד') כתב דיש ליישב עוד, עפי"מ שהאריך שם לעיל לבאר המקור להא דאסור להכניס חולין בעזרה, דהלא לא דרשו בקידושין (שם) רק לאסור שחיטה חולין בעזרה, ומנלן לאסור גם הכנסה, וי"ל דכי היכא דדרשו לאסור שחיטת חולין בעזרה מדאמרה תורה שחוט שלי בשלי ושלך בשלך, מה שלי בשלך אסור (היינו דאסור לשחוט קדשים בחוץ), אף שלך בשלי אסור, ומזה דאסור לשחוט חולין בעזרה עי"ש, י"ל דה"ג ילפינן עד"ז לאסור להכניס חולין לעזרה, דמה שלי בשלך אסור, שהרי אסור להוציא קדשי חוץ לעזרה, כי נפסלו בכך ועובר על עשה דשימור, אף שלך בשלי אסור, ומזה דאסור להכניס חולין לעזרה.

והנה איסור הוצאת קדשים לחוץ שהוא משום עשה דשימור קדשים, איסור זה הוא רק בשיעור

ויש לתרץ קו' התוס' על שי' רש"י, דלא קשיא מהא דאמר רב יוסף דלא משכחת וכו', דאף דאפשר להביא באופן שמקדיש המותר כדי שלא יביא חולין לעזרה, מ"מ דוחק לומר דמצות ביכורים הוא רק באופן שצריך להקדיש המותר, ולא אישתמיט תנא בשום דוכתא לומר שצריך להקדיש, לכך אמר רב יוסף אי לאו דא"ר יוחנן וכו' היינו דלא משכחת דמייתי ביכורים בלא שיצטרך להקדיש, (ועי"ש בתוס' מה שכתבו ודוחק לומר וכו' אבל רש"י ס"ל דאין זה דוחק, ועיין בתשו' דברי יציב חו"מ סי' קי"ח, ודו"ק).

והנה במל"מ (פ"ב משחיטה ה"ג) האריך בענין מהות האיסור להכניס חולין בעזרה, דיל"ע היכן נתפרש איסור זה בקראי דהרי לא דרשו בגמ' קידושין (דף נ"ז ע"ב) רק על שחיטת חולין בעזרה, דאמרה תורה שחוט שלי בשלי ושלך בשלך, מה שלי בשלך אסור דהו"ל שחוט חוץ, אף שלך בשלי אסור, וא"כ מצינו איסור רק על חולין שנשחטו בעזרה, אבל הכנסת חולין לא מצינו שאסור, ומסיק דאיסור הכנסת חולין לעזרה תליא אי איסור חולין שנשחטו בעזרה הוא מה"ת, דאם איסור שחיטת חולין בעזרה הוא מה"ת י"ל דנכלל בזה גם דכל חולין אסור להכניס בעזרה, אבל אי חולין שנשחטו בעזרה אינו אלא מדרכנן הבו דלא להוסיף עלה, ורק בשחיטת חולין בעזרה אסור, אבל הכנסת חולין בעזרה לא נאסר, עי"ש.

לפי"ז מבואר היטב פסקי הרמב"ם, דהנה בהל' תרומות (פ"א ה"כ) כתב הרמב"ם, ישראל ועכו"ם שלקחו שדה בשותפות הרי מבל וחולין מעורבין בכל קלח וקלח, וזה כשי' רש"י דבכל חיטה מעורבין חלק שלו וחלק של נכרי, א"כ לדידיה צריך לפרש דמ"ש ר' יוסף דאי לאו דס"ל לר' יוחנן קנין פירות כקנין הגוף לא משכחת וכו', היינו משום דאע"פ דיש לו בה חלק משלו מ"מ לא יוכל להכניסם מחמת חלק החולין דאסור גם להכניס חולין, והיינו דלר' יוחנן לשיטתו בקידושין (שם) דס"ל דחולין שנשחטו בעזרה מדאורייתא כדדריש לה התם מקרא, לכך לדידיה א"א להביא ביכורים מחמת חלקו כיון דמכניס גם חלק פטור דהו"ל חולין בעזרה, עי"ש.

דבכל חיטה יש לכל אחד חלק מצי להביא ביכורים, מוכח שאין צריך שיהא חלק הביכורים פרי שלם, שהרי כתבו דדי במקצת פרי שהוא שלו, ואכן כ"ק אאדמו"ר זצלה"ה (שפ"ח חו"פ לשבועות סי' מ"ז סק"ב) כתב לתרין דברי רש"י עד"ז, דס"ל שא"א להביא חלק מפרי שלם הואיל ובעינין מראשית כל פרי האדמה, ופרי משמע כולו פרי עיי"ש, ואמנם ממה דהתוס' הקשו על רש"י משמע דס"ל שאין צריך פרי שלם, ויש להוכיח גם מהא דמציינו שאפשר להביא ביכורים ממשקין בסחט ענבים וכדו' (עי' ערכין דף י"א ע"א ובש"טמ"ק שם ורבינו גרשום), משמע שאין צריך פרי שלם.

ולפי"ז צריך לפרש במש"כ בספרי מראשית אפי' אשכול אחד אפי' גרוגרת אחת, דלאו דווקא נקט, אלא אורחא דמילתא, ובאמת אפי' חלק מפרי שלם, וכדברי הרמב"ן שאף גרגיר אחד סגי, שהרי מה שנקט אשכול אחד ודאי לאו דוקא, דהרי כל ענב נחשב לפרי שלם, והוא בריה לעצמו, ועל כרחך דלאו בדווקא נקטיה. (ובלא"ה יל"ע בלשון הספרי אפי' אשכול אפי' גרוגרת, אמאי קאמר גרוגרת, והא גרוגרת יבשה ואין ראוי לכתחילה להביאו (עי' ביכורים פ"ג מ"ג), ואין לומר דבא לרבות יבשים אם אי אפשר בענין אחר, דא"כ הו"ל לומר אפי' ענבים וצימוקים, ואולי הרמב"ן גריס בדברי הספרי אפי' גרגר, וכן הוא הגי' בפי' קדמון על הספרי (מרבי אלעזר נחום) שהביא הגי' אפי' גרגר עיי"ש, וכן בספרי דבי רב הביא כן בשם מהר"ם להגיה כאן 'גרגר').

עכ"פ לפי"ז י"ל דשפיר משכחת לה מצות ביכורים אע"ג דהאחיז שחלקו לקוחות הן וקנין פירות לאו כקנה"ג, דהואיל ויש לו לבעל השדה עכ"פ חלק כל דהו בפירות הללו שהם שלו בוודאי, א"כ יכול להביא ביכורים אע"פ שאין כולו שלו, דהרי יש לו איזהו חלק שלו בכל חיטה וחיטה שעליה יחול מצוות ביכורים, ואף שחלק יורשין אחרים שהם חולין מעורב בו, מ"מ יוכל להכניס הביכורים לעזרה בשיעורין דהיינו שלא יהא בה בכל פעם יותר מכזית, דבאופן כזה שמכניס בפ"א רק כזית ולא יותר כיון דיש לו בה חלק שהוא בוודאי שלו לא יהא בחולין שבה אלא פחות מכזית שאין בה איסור חולין בעזרה, ובפנים יצרף את כל השיעורין להיותם יחד, ובכן שפיר מצי מייתי

כזית, כמ"ש הרשב"א בשבת (דף צ"א ע"א) גבי זרק כזית תרומה לבית המנוגע וכו' עיי"ש, ובפחות מכזית ליכא עשה דשימור, ואף למ"ד דחצ"ש אסור מה"ת לא שייך בה איסור בחצי זית, לדיעות הסוברים דאיסור חצ"ש אינו אלא באיסורי אכילה בלבד, וממילא לפי"ז כשם שמותר להוציא בשר קדשים פחות מכזית, ה"ה דמותר להכניס חולין לעזרה בפחות מכזית, דהרי איסור הכנסה ילפינן מאיסור הוצאת קדשים לחוץ, לכן מה"ת מותר להכניס חולין בעזרה בפחות מכזית. וא"כ י"ל שהיו מכניסין הכהנים את החולין לעזרה פחות פחות מכזית דכה"ג ליכא איסור, ואף דמדרבנן אסור חצ"ש ולדעת כמה פוסקים נאסר חצי שיעור גם בשאר איסורים, י"ל דלצורך אכילת קדשים לא גזרו, עכתו"ד, ועיין בבית פנחס עמ"ס תמורה (שם), וכן בחי' לעיל (דף י"א ע"ב), שהאריך ג"כ לבאר דאיסור חולין בעזרה אינו אלא בכזית, עיי"ש. והנה מצות ביכורים הוא מאותן שמנו חכמים דברים שאין להן שיעור (פאה פ"א מ"א), ובפשטות משמע שאפי' בכל דהו ממש מקיים מצות ביכורים, שהרי אין להם שיעור כלל מה"ת (ורק מדרבנן יש להם שיעור כתרומה), ומשמע אף דחלק קטן של פרי מו' המינין סגי מדין תורה, וכן מבואר בדברי הרמב"ן בריש פרשתן, וז"ל, ולא נתן הכתוב שיעור בהם אלא אפי' גרגיר אחד מכל המין ההוא פוטר כל השדה כדין תרומה שחיטה אחת פוטרת את הפרי עכ"ל, ומשמע דדומי' דתרומה הוא ודי בגרגיר משהו בשיעור כל דהו, [ואמנם יש הסוברים דרק חיטה שלימה פוטרת ולא חצי חיטה, עיין חדרי דיעה (יו"ד סי' שכ"ב ס"א), גבורת ארי (יומא דף פ"ג ע"א) אך בדרך אמונה (מתנות עניים פ"א ה"ו) האריך להוכיח דסגי בכל דהו ממש].

וכן מבואר בדברי החזקוני (ריש פרשתן) עה"פ מראשית כל פרי האדמה, ופרש"י מראשית ולא כל ראשית, כלומר אינך צריך להביא כל הפרי שלם לביכורים אלא מקצתו. וכן כתב במהר"א פולדא (ביכורים פ"א ה"ג) בשם רש"י, וכן הביין בכוננת דברי רש"י בחי' ר' אלעזר נחום על הספרי, עיי"ש.

ובאמת שמדברי התוס' בגיטין הנ"ל, שהקשו לרש"י דלדבריו אע"פ שאין כל הפרי שלו כיון

בבן פורת הנ"ל. אמנם הרבה פוסקים ס"ל דלמ"ד דחצ"ש אסור מה"ת ה"ה בכלל האיסורים שבתורה חצ"ש אסור מה"ת, וא"כ גם חצ"ש אסור להוציא מן העזרה וכן להכניס חולין לעזרה, וממילא לא יתכן לתרץ הכי.

אולם עדיין יש לקיים את דברינו, דלכו"ע יהא מותר להכניס פחות מכשיעור, דהנה נודע מה שהאריכו הפוסקים בדין חצ"ש שע"י תערובות, דלהרבה ראשונים (בעל העיטור הל' בשר בחלב, וכן מייתי המאירי והריטב"א בפסחים דף מ"ד ע"ב, וע"י במהרש"א שם) דגם למ"ד דחצ"ש אסור מה"ת אינו אלא כשהוא בעין, אבל בתערובת מותר מה"ת, והמאירי כתב שם בשם י"א, דגם אם האיסור שנתערב הוא בעין ולא נימוח ואפי' יש רוב באיסור אינו אסור מה"ת, דליכא איסור חצ"ש אלא כשהוא לבדו בלא עירוב היתר עי"ש.

מעתה לפי"ז כשמכניס ביכורים בשיעור כזית לבד ליכא כלל איסור חולין בעזרה, שהרי החולין אינו עומד לעצמו אלא שבכל חיטה וחיטה מעורב חלק של חולין, נמצא דהחולין שמכניס הוא חצ"ש בתערובות, דבכה"ג לכו"ע ליכא איסור בחצ"ש, ואף דהוי רוב חולין ליכא איסור כנ"ל מהמאירי. אלא דזה רק לפי הסוברים דליכא איסור חצ"ש אלא כשהוא בעין ולא בתערובות, אבל לשיטת התוס' בחולין (דף ל"ד ע"ב ד"ה והשלישי), והר"ש (בטבול יום פ"א מ"ד), וכן הביא הריטב"א שם דס"ל דגם בתערובות איכא איסור חצ"ש מה"ת, וע"י בכל המקובץ בענין זה בשד"ח (מער' ח' כלל ט"ו), ליכא לתרץ כנ"ל.

והנה החו"ד (סי' ק"ד ביאורים סק"א) הביא מ"ש המהרש"א דליכא איסור תורה בחצ"ש אלא כשהוא בעין ולא בתערובת, וכתב דהסברא בזה משום דהא דחצ"ש אסור כתב החכם צבי (סי' פ"ו) שהוא משום דאחשביה לחצי שיעור, לכך בחצ"ש בתערובות לא אחשביה לחצ"ש, עי"ש, וכן כתבו הרבה אחרונים, עיין שו"ע הרב סי' תמ"ב (קוני"א ס"ק י"ז), ברוך טעם (שער הכולל דין א'), וכ"כ הגרש"ק בשו"ת האלף לך שלמה (סי' קל"ט) ועוד. נמצא דדב"ז אי היה אפשר להכניס הביכורים לעזרה ע"י שיכניס פחות מכשיעור, תליא בכך אי

ביכורים כמש"כ החוט המשולש בשיטת הרמב"ם דכיון שיש לו חלק שלו בכל חיטה יכול להביא, דהמותר שנטפל לא איכפת לן כי בכה"ג שמכניס פחות מכזית ליכא איסור חולין בעזרה.

והן אמת כי הגרי"ע בבן פורת שם נקט דגם כשמכניס פחות מכזית חולין בעזרה מ"מ אם אח"כ מכניס עוד חצ"ש מצטרף לאיסור עי"ש, ולפי"ז א"א לומר כדברינו שיצרף הרבה כזיתים בזה אחר זה יחד, אולם בס' בית פינחס בתמורה שם (כדף כ"ג ע"א, ד"ה ומכאן קשה), דן דגם כה"ג שיצטרפו כמה כזיתים יחד במקדש אין בו איסור, והוא ע"פ המבואר בגמ' מנחות (דף מ"ז ע"ב) ת"ר שחט שני כבשים על ארבע חלות (פי' ששחט כבשים של עצרת על ד' חלות תחת לשוחטן על ב' חלות, ולא נתקדשו אלא ב' חלות), מושך שתים מהן, ומניפן (פי' שבחר עתה ב' חלות להניפם עם הכבשים השחוטים כדון), והשאר נאכלות בפדיון, אמרוה רבנן (פי' לברייתא זו) קמיה דרב חסדא הא דלא כרבי (פי' דס"ל דנשחיטה חל קדושת הגוף), דאי רבי היא כיון דאמר שחיטה מקדשא דפריק להו היכא, אי דפריק להו מאבראי (פי' שמוציא את כולן שהרי אינו יודע איזה שנים הם הקדושים בקדושת דמים צריך להוציא את כולן חוץ לחומת העזרה), כיון דכתיב לפני ה' (דכתיב והניף הכהן אותם על לחם הביכורים תנופה לפני ה') איפסיל להו ביוצא, אי גוואי (פי' שפודה אותם בפנים), הא מעייל חולין לעזרה, אמר להו רב חסדא לעולם כרבי ופריק להו גוואי וחולין ממילא קא הוויין בעזרה (פי' על ידי שנפדו וכיון דלא הכניסם חולין אין בכך איסור) עי"ש. מבואר מזה דאיסור חולין בעזרה הוא רק בעצם הכנסתם לעזרה, אבל כשנעשה חולין בתוך העזרה ליכא בה איסור עי"ש. מעתה לפי"ז אם מכניס רק פחות פחות מכזית דבכה"ג מותר להכניסה, אף אם אח"כ מצרפם ליכא בכך איסור שהרי כאמור האיסור רק בהכנסת החולין, וכמו דיכול לפדות בעזרה דשוב לא איכפת לן דחולין ממילא קא הוויין, ה"נ מה שמצרפם בתוך העזרה אין בכך איסור, ושוב יתנם לכהן לביכורים, ודו"ק. ברם כל זה נכון רק להגך דיעות דאיסור חצ"ש הוא באיסורי אכילה בלבד, ולכן כשם שמותר להוציא בשר קדשים פחות מכזית, ה"ה דמותר להכניס חולין לעזרה פחות מכזית וכמש"כ הגרי"ע

איסור חצ"ש הוא מטעם אחשביה או דהו"ל גזיה"כ, דאי איסורו מטעם אחשביה ליכא איסור כשהוא בתערובות, והיה יכולים להכניס כל כזית בפנ"ע וכנ"ל, אבל אם הוא גזיה"כ וגם חצ"ש בתערובות אסור מה"ת לא היה אפשר לעשות כן, ודו"ק.

וי"ל דהך מילתא דאיסור חצ"ש הוא מטעם אחשביה תליא בכך אי דרשינן טעמא דקרא, דרק אי דרשינן טעמא דקרא יש לדרוש דהטעם דאסרה תורה חצ"ש הוא משום דאחשביה, ולכן בכה"ג דלא אחשבה שרי, אבל אי לא דרשינן טעמד"ק אין לנו לחלק בכך, דהרי גזיה"כ הוא לעשות חצ"ש כשיעור שלם.

והנה האריכו בדעת הרמב"ם אם ס"ל דדרשינן טעמד"ק, דברמב"ם (פ"ג ממלוה ולוה ה"א) פסק דאלמנה בין שהיא עניה בין שהיא עשירה אין ממשכנין אותה לא בשעת הלואה ולא שלא בשעת הלואה, והוא כדעת ר' יהודה בב"מ (דף קט"ו ע"א) דלא דרש טעמא דקרא, אולם בלח"מ שם הקשה מהא דפסק הרמב"ם בהל' איסורי ביאה (פ"ב ה"א) דהבא על עכו"ם אפי' משאר האומות לוקה משום לאו דלא תתחתן במ דאחד שבעה עממין ואחד כל אומות באיסור זה, ובקידושין (דף ס"ח ע"ב) אמרינן דהא דמרבינן מכי יסור לרבות כל המסירים היינו אליבא דר"ש דדרש טעמד"ק, ובתו"ד שם לחד תירוצא דבאמת ס"ל להרמב"ם דבעלמא דרשינן טעמד"ק, אלא דלגבי משכון דאיכא חשד יש להשוות בין העניה והעשירה, עי"ש.

וע"ע ברמב"ם פרה אדומה (פ"א ה"א וב') אין שוחטין שתי פרות אדומות כאחת שנא' ושחט אותה, לא רצתה פרה לצאת אין מוציאין עמה שחורה שלא יאמרו שחורה שחטו ולא אדומה שלא יאמרו שתיים שחטו, והוא במשנה (פרה פ"ג מ"ז) לא היתה פרה רוצה לצאת אין מוציאין עמה שחורה שלא יאמרו שחורה שחטו וכו', רבי יוסי אומר לא משום זה, אלא משום שנא' והוציא אותה לבדה, וביומא (דף מ"ב ע"ב) דת"ק ר"ש היא דדריש טעמד"ק, ושם דאיכא בנייהו דאפיק חמור בהדה עי"ש, וכיון דהרמב"ם לא הביא רק הא דאין מוציאין עמה שחורה שלא יאמרו וכו', הרי דפסק הרמב"ם כר' שמעון דדרש טעמד"ק.

והנה בשו"ת עצי חיים (או"ח סי' ל') כתב ליישב דברי הרמב"ם (פט"ו ממאכ"א ה"ט) דחמץ בפסח שנתערב לא בטיל משום דהוי דבר שיש לו מתירין ואינו בטל, והקשו עליו מהא דפסחים (דף כ"ט ע"ב) דר' יוחנן ס"ל חמץ לאחר הפסח מותר וא"כ הו"ל חמץ בפסח דשיל"מ, ואפ"ה ס"ל לר' יוחנן התם חמץ בזמנו בנותן טעם, וביאר העצ"ח עפ"י"ד הרב המגיד דהרמב"ם ס"ל דליכא לאו באכילת תערובות חמץ אא"כ אבל כזית חמץ בכדי אכילת פרס, וי"ל"ב לפי"ד הר"ן ריש פסחים דהטעם דהחמירה התורה על כל יראה משום דחמץ לא בדילי אינשי מיניה וכו' וחיישינן שמא יבוא לאוכלו, ולפי"ז ה"ה שאין עובר בב"י אלא על תערובות שיש בו כזית בכדי אכילת פרס, לכך רק ר' יוחנן דס"ל דלא דרשינן טעמא דקרא, וגם בתערובת שאין בו כזית בכדי אכילת פרס אע"פ דלא שייך לאיצטרופי לשיעור עוברים עליו בב"י, א"כ א"א להשהות התערובת עד לאחר הפסח דהא איכא בה כל יראה לכך ס"ל דאינו בכלל דשיל"מ, אבל הרמב"ם ס"ל דדרשינן טעמד"ק, וא"כ היכא דא"א לאיצטרופי לשיעור ליכא איסור בב"י ומותר להשהות התערובת, לכן פסק דהו"ל דשיל"מ, עי"ש באריכות.

הרי דר' יוחנן ס"ל דלא דרשינן טעמא דקרא, וצ"ל בהא דאי' ביומא (דף ע"ד ע"א) דר' יוחנן אמר דחצ"ש אסור מה"ת כיון דחזי לאיצטרופי, והקשו התוס' תימה לי אמאי לא קאמר מטעמא דבסמוך דכל חלב לרבות חצ"ש, דהא ר' יוחנן ידע לההיא ברייתא דהא בסמוך קא מוטיב מינה, וי"ל דלהכי איצטריך ליה לר' יוחנן לפרושי האי טעמא, משום דאי מקרא דכל חלב הו"א עיקר קרא לכוי איצטריך וחצ"ש מדרבנן ואסמכוה אקרא, אבל השתא דקאמר טעמא דחזי לאיצטרופי סברא הוא מהאי טעמא דדרשה גמורה היא לחצ"ש. והריטב"א כתב דר' יוחנן טעמא דקרא קא דריש עי"ש. וי"ל דהתוס' מיאנו לתרץ כהריטב"א משום דס"ל בשיטת ר' יוחנן דלא דרש טעמא דקרא.

ויש לפרש דהתוס' פירשו במה שאמר ר' יוחנן דחצ"ש אסור מה"ת משום דחזי לאיצטרופי, לפי"ד האחרונים (שו"ת אריה דבי עילאי סי' ה', ועיין תשו' דברי יציב או"ח סי' ר"ם סקט"ז) שביארו דמ"ש חזי

ח"ב פ"ד), לכך אע"ג דקנין פירות לאו כקנה"ג שפיר יכולים להכיא הביכורים, דאע"ג שאין כל הפרי משלו וחלק שאר יורשין שהוא חולין מעורב בו, מ"מ אפשר שיכנים לעזרה בשיעורין, דהיינו שלא יכנים בפ"א יותר מכזית ויהא החולין חצ"ש בתערובות דכה"ג מותר מה"ת, וממילא דשפיר אפשר לקיים מצות ביכורים אף דבחלק מהם אין לו אלא קנ"פ, ודו"ק.

*

והנה כ"ק אאדמו"ר זצלה"ה (דרוש לפרשת תש"ל, דב"ת גליון תתכ"ז) ביאר בשאלת המדרש, עפי"ד התויו"ט בברכות במשנה שם (פ"ה מ"ד) במ"ש דאם אין שם כהן אלא הוא לא ישא את כפיו, ואם הבטחתו שהוא נושא כפיו וחוזר לתפילתו רשאי, דבהגהות מימוניות אי' דמה שהתירו לישא כפיו היינו רק כדי שלא תתבטל נשיאות כפים, ולכן אם יש שם כהן אחר לנשי"כ לא ישא הש"צ כפיו אפי' כשמובטח שחוזר לתפילתו, ומהי"ט לא התירו לו לענות אמן גם כשמובטח שיחזור לתפילתו, וכתב ע"ז התויו"ט ובספרי לחם חמודות על הרא"ש (פ"ה ס' נ"ב) כתבתי דמובטח לו שחוזר לתפילתו מותר לענות אמן, וכתבתי כן שהראו לי במד"ר פר' כי תבוא דאי' התם דבהבטחתו שחוזר לתפילתו מותר לענות, לכן חזרתי לומר דמתני' לרבנותא נקט דאפי' הפסק גדול כמו נשי"כ רשאי באם הבטחתו וכ"ש לעניית אמן, אך עתה שו"ר שאין למדין הלכה ממדרש וכו', עי"ש.

ועיין טו"ז באו"ח (סי' קכ"ח סקי"ד) שכתב שיש טעם בדבר לחלק בין עניית אמן לנשי"כ כי בעניית אמן הוי החשש שמכח עניית אמן יתבלבל דעתו, דע"י שיכוון לענות אמן כראוי יסיח דעתו למחשבה אחרת, ובזה אין שייך לומר דמובטח שלא תטרף דעתו כי התחת אלוקים הוא להפוך המחשבה כרצונו כי אין דבר זה תלוי בטבע שלו, אבל לגבי נשי"כ דפרש"י דהחשש למירוף דעתו הוא מחמת אימת הציבור, בזה שייך לומר דמובטח הוא שלא יהא דעתו מטורפת מאימת ציבור, דכ"ז תלוי בטבע האדם ומהותו עד עמה יש עליו אימת הציבור, לכן מהני הבטחה בזה, עי"ש.

לאיצטרופי הכוונה דבהכרח דכל משהו הו"ל איסור, דלא יתכן דחצ"ש אין עליו איסור ורק בהצטרף לשיעור נאסר, דלא מצינו בכל התורה ב' התיכות שכל אחד ואחד בפנ"ע היתר גמור ובצירוף יחדיו יהיו אסורים, זולת בשר בחלב דבגמ' (פסחים דף מ"ד ע"ב) אמרינן עלה דחידוש הוא דהאי לחודיה שרי והאי לחודיה שרי בהדי הדדי אסור, משמע דמצד הסברא א"א לשני התיכות היתר ליהפך לאיסור ע"י צירופם יחד. לכן אילו היה חצ"ש מותר מה"ת האיך ב' הצאים המצטרפים נהפך לאיסור, וז"ש ר' יוחנן כיון דחזי לאיצטרופי דרצ"ל דמהא דנאסר בצירוף בהכרח דגם חצ"ש איסור הוא, והיינו דרב"ז דחזלאצ"ט אינו טעם לאיסור אלא סימן והוכחה דאסור, והן הן דברי התוס' דמסברא זו נקטינן דהו"ל דרשה גמורה, ודו"ק.

מעתה מתורץ שפיר פסקי הרמב"ם, דס"ל להרמב"ם דהא דאמר רב יוסף דאי לאו דאמר ר' יוחנן קנין פירות כקנה"ג לא מצא ידיו ורגליו בביהמ"ד וכו', הוא רק לפי שיטת ר' יוחנן דס"ל דלא דרשינן טעמא דקרא, ולא אמרינן דטעם איסור חצ"ש משום אחשביה, וא"כ גם חצ"ש בתערובות אסור מה"ת, לכן קאמר רב יוסף דאליבא דר' יוחנן לולי דס"ל קנין פירות כקנה"ג לא משכחת דמייתי ביכורים, שהרי א"א להכנים ביכורים אשר לא נתברר כולן לחלקו, דהרי חלק שאר יורשין הו"ל חולין בעזרה, דגם להכנים פחות מכזית לא יוכל דגם חצ"ש בתערובות אסור מה"ת לר' יוחנן דלא דרש טעמא דקרא ואיסור חצ"ש לאו מטעם אחשביה, לכך בהכרח לדידיה מייתי ביכורים רק אילו קנין פירות כקנין הגוף דמי.

אבל הרמב"ם ס"ל דאע"ג דקנין פירות לאו כקנין הגוף והאחין שחלקו לקוחות הן ומחזירין זל"ז ביובל, מ"מ שפיר מביאים ביכורים. והיינו לשיטתו דדרשינן טעמא דקרא, וא"כ איסור חצ"ש הוא מטעם דאחשביה, ולכן בחצ"ש בתערובות דלא שייך אחשביה כמו"ש החו"ד ליכא איסור תורה בחצ"ש, וכן מבואר להדיא דעת הרמב"ם כמ"ש"כ במנחת כהן (שער התערובות ח"א סי' ד', ובפר"ח או"ח סי' תמ"ב סק"א) דס"ל להרמב"ם דחצ"ש בתערובות מותר מה"ת, וכ"כ הפרמ"ג (פתיחה להל' תערובות,

חרדים בסו"ם זכרו תורת משה, פ"א מצות התלויות בלב, אות י', (וזה מתוספת בעל החיי"א), והובא באמרי בינה או"ח סי' י"ד ד"ה וי"ל, ומ"ד דמצות אין צריכות כונה, ס"ל דלעבדו בכל לבבכם קאי על התפילה שהוא מה"ת, ולמ"ד דמצות צריכות כונה דע"ז קאי ולעבדו בכל לבבכם ס"ל דתפילה אינו מה"ת. וכתב דעפי"ז א"ש שיטת הרמב"ם דלשיטתו ס"ל דמצוות אין צריכות כונה מה"ת, לכך ס"ל דתפילה הוי מצוה מה"ת מקרא דלעבדו וגו', והרמב"ן ס"ל דלעבדו וגו' קאי להא דמצות צריכות כונה מה"ת, לכן לא דרשינן לה לענין תפילה עי"ש.

והא דפליגי אם מצות צריכות כונה מה"ת, תליא במה שהאריכו טובא בספרי הדרוש אם המחשבה הוא העיקר, והמעשה נגרר אחר המחשבה בחי' סוף מעשה במחשבה תחילה, או דלא אזלינן בתר המחשבה אלא דהמעשה הוא העיקר, והדברים עתיקין. דאי נימא דהמחשבה הוא העיקר, א"כ צריך שיהא המצוה בכוונה שלימה כי הכל ברעותא דליבא תליא, אבל אם המעשה הוא העיקר, וא"כ אע"ג דלא כיוון כראוי מ"מ כיון שבפועל קיים מעשה המצוה יצא יד"ה, ודו"ק.

והנה בכלי חמדה (פר' צו אות א') הביא בשם הרי"ם לפרש דברי ר' שמעון ביותר צריך המקום לזרו במקום שיש חסרון כים, דכל החושים שבאדם יש להם כיוון לבד הלב שאין לו מכסה כלל ולכן צריך בה זירוז ביותר כיוון שאין בו כים, והוסיף הכל"ח שלכן עולה באה על הרהור הלב להורות דהמחשבה צריך להיות כולו לגבוה, כי הדעת שבאדם הוא עיקר האדם שזה יתרון האדם על הבע"ח במה שחנן אותו השי"ת דעת, לכן צריך עיקר הזירוז במחשבתו של אדם, ור"ש קאי לשיטתו דדבר שאין מתכוין מותר כי עיקר הדבר הוא הכוונה, ולכן מהאי טעמא היה ר' שמעון דורש טעמ"ק כי הטעם של כל דבר הוא הדעת של הדבר שהוא נצחי, לכך ר"ש דס"ל דהדעת והכוונה הוא העיקר דרש טעמא דקרא, עכ"ד.

מעתה יבואר מה שהסמך המדרש לכאן שאלתו מהו שיהא מותר לו לענות אמן אחר הכהנים, דכיון דאמה"כ כי תבא וגו' ולקחת

וי"ל דבזה נסתפק השואל המדרש דידע שפיר ממתני' אלא שנסתפק בהא דאמרו 'ואם הבטחתו שהוא נושא כפיו וחוזר לתפילתו רשאי', אי קאי דווקא על נשי"כ דעבודה יכול להפסיק כדי שלא תתבטל מצוותה לגמרי, אבל לענות אמן אין להפסיק כלל, או דאפי' לענות אמן אחר הכהנים שרי, והשיב דגם על אמן רשאי, (וראה כע"ז בדברי יהונתן בפרשתן ובע"ז יוסף על המד"ר, וכן בשו"ת זכרון יוסף או"ח סי' י"ג ד"ה ולפי"ז א"ש, עי"ש באריכות). [וא"ש לשון המדרש 'כך שנו חכמים' העובר לפני התיבה וכו', 'ולימדונו רבותינו' ואם היה יכול לענות וכו', ולכאו' למה הפסיק בלשון זה 'ולימדונו רבותינו' הו"ל להביא המשנה בשלימתה כש"ח העובר לפני התיבה וכו', ואם הבטחתו וכו'. אלא דמתני' לאו ראי' הוא, ורק ממה שלימדונו רבותינו בכוונת המשנה ידענו זאת].

ובמק"א אמרתי די"ל דרב"ז אם שרי להפסיק כדי לענות אמן, תליא אם חיוב תפילה הוא מ"ע מה"ת, דהרמב"ם כתב (פ"א מתפלה ה"א) דמ"ע להתפלל בכל יום שנא' ועבדתם את ה' אלוהיכם, מפי השמועה למדו שעבודה זו היא תפלה שנאמר ולעבדו בכל לבבכם אמרו חכמים אי זו היא עבודה שבלב זו תפלה, וכ"כ בסה"מ (מ"ע ה') עי"ש, אבל הרמב"ן בהשגות שם ס"ל דאינה מה"ת, עי"ש.

וי"ל דאם תפילה הוא מה"ת, וכיון שקבעו חכמים להתפלל בסדר זו, שוב א"א לצאת גם מה"ת אלא כפי הסדר ותקנת חכמים, כנודע בזה מש"כ התוס' בסוכה (דף ג' ע"א), לכן לא התירו להפסיק בה לענות אמן אפי' במובטח שחוזר לתפילתו, כי התירו רק לצורך נשי"כ כדי שלא תתבטל מצוותה, דגם בזמנה"ז הוי נשי"כ מצוה מה"ת (עיין טור וב"י ונו"מ בריש סי' קכ"ח), אבל להפסיק כדי לענות אמן לא התירו. אבל אם חיוב תפילה מדרבנן, י"ל דשפיר התירו להפסיק בה גם לענות אמן, ורק היכי דיש לחוש שתטרף דעתו ולא יוכל להמשיך בתפילתו לא יענה, ודו"ק.

והנה כתב בפרדס דוד (פר' ואתחנן) דרב"ז אי תפילה מה"ת תליא בפלוגתא אם מצות צריכות כונה מה"ת, דהנה מ"ד דמצות צריכות כונה מה"ת יליף לה מולעבדו בכל לבבכם, [וכ"ה בקיצור ספר

אלא אוצר של יראת שמים בלבד, שנאמר (ישעי' לג, ו) יראת ה' היא אוצרו. הרי שיש כאן ברכה רוחנית לאדם. והנה מרגלא בפומיה של מרן אאדמו"ר זי"ע להזכיר המאמר הנודע מרביה"ק החווה מלובלין זי"ע (ראה דברי אמת פרשת ויחי, ד"ה אוסרי לגפן; ורע קודש, פר' וישלח, עה"פ קטנתי וגו'; אור לשמים פרשת חיי, ד"ה וה' ברך; שם, פרשת אמור, ד"ה עוד ממושבותיכם; משמרת איתמר פרשת ויצא, ד"ה ועי"ל ויחלם; וראה עוד ערכי נחל, פר' וישב) ברמז הפסוק (משלי י, כב) ברכת הוי"ה היא תעשיר ולא תוסיף עצב עמה, ותוד"ק דהנה כשירוד שפע ברכה ועשירות משמי מעל אל האדם, הרי שיש בזה סכנה גדולה, וכדאמרו חז"ל (עי' תורת משה להאלשיך הק', פר' בהר, ויקרא כה, לח) דנסיון העושר גדול מנסיון העוני, ועל נסיון העושר כתיב (דברים לב, טו) שמנת עבית כשית ויטוש אלו"ה עשהו וגו', כי כשיבוא לאדם השפעה של גשמיות הרי שתגבר החשש שמא יסור מדרך הטוב והישר בהיותו שקוע בתענוגי העולם, ובטירדת עסקיו וענייניו בענייני גשמיות עם כל מיני בני אדם, עלול הוא להתרחק יותר ויותר מעבודת השי"ת רח"ל.

אכן כשזוכה האדם ומקבל השפעתו ממקור עילאה משורש אותיות שם הוי"ה ב"ה וב"ש שהוא מקור הברכות, אזי יחד עם הברכה הגשמית ניתוסף לו גם ברכה ברוחניות, שהשפע הגשמי לא יפריע בעדו מעסק התורה וקיום המצוות, אלא אדרבה היא תסייענו ותהא בעזרו להוסיף אומץ ועוז בעבודת השי"ת בקדושה ובטהרה. זהו שאמר הכתוב ברכת הוי"ה היא תעשיר, שכאשר זוכה לקבל השפעת העושר מברכת הוי"ה ב"ה, מוכטח כי 'ולא תוסיף עצב עמה', שאין גלווה עמו החשש של שמנת עבית כשית ח"ו, אלא מתברך הוא בברכה כפולה ומכופלת בגשמיות וברוחניות.

עפי"ז פירש מרן אאדמו"ר זי"ע מה שדרשו חז"ל (ראה במדב"ר יא, ה) יברכך הוי"ה בממון וישמרך מן החטא, דכיון שהברכה תבוא משם הוי"ה ב"ה על ידי זה תבוא עליו רוח דעת וטהרה ויראת שמים, ועי"ז יהא נשמר מן החטא.

עפ"י זה יתבאר היטב הכתוב יפתח ה' לך את אוצרו הטוב את השמים לתת את מטר ארצך וגו', היינו שהברכה יבוא משם הוי"ה, ולכן רמז כאן הן על אוצר של יראת שמים כדברי הכלי יקר, וגם כפשוטו

מראשית כל פרי האדמה וגו', וקשיא היאך מתקיים מצוות ביכורים הרי קי"ל דקנין פירות לאו כקנה"ג, וקי"ל דהאחיז שחלקו לקוחות הן וכו' וא"כ לא משכחת דמייתי ביכורים אלא חד בר חד עד יהושע בן נון, וההכרח לתרין דמ"מ שפיר אפשר להביא ביכורים ע"י שיכניסם בכ"פ בשיעור כזית בלבד דהו"ל החולין שבה חצ"ש בתערובות דכה"ג ליכא איסור חצ"ש, שהרי איסור חצ"ש הוא מטעם דאחשביה ובתערובות לא אחשבה, והיינו דאזלינן בתר המחשבה דהוא העיקר, ולפי"ז נקטינן דמצות צריכות כוונה, וכמו"כ מהא דמפרשינן דטעמא דאיסור חצ"ש משום דאחשבה, מוכח דדרשינן טעמא דקרא, ומינה דאזלינן בתר המחשבה, ולפי"ז לא יצא יד"ח המצוה אלא בכוונה שלימה כמ"ד דמצות צריכות כונה ואתיין מקרא דולעבדו בכל לבבכם, דלא קאי על התפילה דאינו אלא מדרבנן, וא"כ י"ל דבמובטח שיהא חוזר לתפילתו מותר להפסיק גם לענות אמן, לכך נתעורר לשאול כענין, ודו"ק.

התורה היה עה"פ בפרשתן (דברים כה, יב-יג) יפתח ה' לך את אוצרו הטוב את השמים לתת את מטר ארצך בעתו ולברך את כל מעשה ידך והלוית גוים רבים ואתה לא תלוה, ונתנך ה' לראש ולא לזנב והיית רק למעלה ולא תהיה למטה כי תשמע אל מצוות ה' אלקיך אשר אנכי מצוך היום לשמור ולעשות.

ראוי לדייק מה שחזר ואמר כי תשמע אל מצוות ה' וגו', והרי כל מקראות הללו מחוברים למה שפתח בראש הענין 'והיה אם שמוע תשמע אל מצוות וגו' ובאו עליך כל הברכות האלה' וגו' ועל זה קאי גם ברכה זו של 'יפתח ה' לך את אוצרו וגו' ונתנך לראש' וגו', ומעתה מה היה צריך לסיים שוב ב'כי תשמע אל מצוות ה'', דלכא"ו הוא אך למותר. עוד יל"ד מה שכפל לשונו במילות שונות 'לראש ולא לזנב' ושוב 'והיית רק למעלה' וגו', דפשיטא הוא דאם יהיה 'לראש' הרי שלא יהיה 'לזנב', ואם 'למעלה' פשיטא שלא 'למטה'.

והנראה לבאר בזה, עפ"י מה שפירש בכלי יקר כאן 'את אוצרו הטוב' שמרמז על יראת שמים, וכמאמרם ז"ל (ברכות דף ל"ג ע"ב) אין לו להקב"ה בעולמו

והיוצלמ"ז שכאשר מתנהג האדם במידת הענוה והשפלות בשלימות הנעלה ומגיע לבחי' ביטול או אז יכול הוא להשפיע משני הקצוות גם יחד, הן השפעה רוחנית וחיי עולם מבחי' ימין, והן שפע גשמי עושר וכבוד מבחי' שמאל.

עפי"ז יבוארו הפסוקים בפרשתן, יפתח ה' לך את אוצרו הטוב וגו' ורצ"ל שיזכה לברכה של עושר וכבוד בשמאלה, וכמו שהאריך הכתוב והלוית גוים רבים וגו', ורמזו בזה גם תורה כי אין טוב אלא תורה, והיינו שלא יחשוש שלא יזכה גם לימין דהיינו תורה ועבודת ה', אלא יזכה לשני הטובות גם יחד, ונתנך ה' לראש שיהיה עשיר בגשמיות, ומכל מקום ולא לזנב ברוחניות ובתורה, ולא ידמה שמאחר והראש בשמאל הרי שיהיה כונב בימין, אלא גם שם תהיה ראש, וסיבת הדבר כי 'והיית רק למעלה', ומאחר ויחזיק עצמו במידת 'רק' היינו ענוה ושפלות, וכדמצינו בחז"ל כל אכין ורקין מיעוטים הם, ואף שיהיה למעלה בגשמיות מכל מקום יחזיק עצמו במיעוט ובשפלות, אז מוכטח הוא שלא יהיה למטה ברוחניות, כי מאחר ואין הוא תופס מקום לא שייך אצלו כלל ימין ושמאל, וכולם שווים לטובה אצלו, וגם אז כי תשמע אל מצוות ה' אלקיך לשמור ולעשות.

יום שב"ק

תפילת שחרית התפלל לפני העמוד - הרב יעקב מרדכי טובי מביתר עילית.
בעליות התכבדו, כהן - הרה"ח ר' הלל ישראלי מפעיה"ק, לוי - הבחור הבר מצוה חיים שבתי נ"י בן הר"ר הערשל בלומענברג מפעיה"ק (ב"ר פנחס ממאנסי, וחתן להבחל"ח ר' שבתי פיליפ ז"ל), שלישי - הגאון רבי מרדכי ברנט שליט"א דינא רבא דקהלתנו הק' ורא"כ מרכז התורה, רביעי - החתן אברהם יעקובוביץ נ"י, חמישי - החתן מוריניו חיים מרדכי וקסברגר נ"י, שישי - מרן שליט"א [אחר העליה נערך מי שברך לרגל הולדת הבנות, להרב שמואל מענדל שפיצר מפעיה"ק (בה"ר אברהם מירושלים, וחהג"ר חיים יעקב ישראלי מפעיה"ק), ולהר"ר חיים אלישע וקסמן מאשדוד (ב"ר שמחה דוד מפעיה"ק)], שביעי - הרב אייזיק מאיר זלמנוביץ שליט"א - משב"ק, החתן מוריניו חיים מנשה רייך נ"י, החתן ישכר בער נ"י בן הרה"ח ר' משה זלמנוביץ מפעיה"ק, הבעל קורא הר"ר מאיר לצטר מפעיה"ק, הרה"ג ר' גדליה יעקובוביץ שליט"א רא"כ מעלי דשבתא, אחרון - הגאון רבי זאב וקסברגר שליט"א

שיפתח את אוצרו הטוב היינו עשירות וברכה גשמית, שבד כבד עם המטר וברכה הגשמית שיושפע משם הוי"ה ב"ה וב"ש יושפע גם אוצר של יראת שמים, ולכן אף שתהיה לראש ולשר עקב עשירותך ויהיה לך כל טוב, מכל מקום ולא לזנב ואין חשש שתהיה כונב ברוחניות, וגם והיית רק למעלה שתהיה במעלה העליונה בגשמיות ולא יחסר לך מאומה, ומכל מקום ולא תהיה למטה שלא יגרום לך העשירות ירידה ברוחניות, אלא אדרבה גם ברוחניות תתעלה מעלה מעלה מברכת ה', וגם אז כי תשמע אל מצוות ה' וגו' שאין זה תנאי וסיבה כבראש העניין, אלא תוצאה של ברכת יפתח ה' וגו', שעל ידי שתבוא הברכה משם הוי"ה על ידי כך חלק מהברכה גופה יהיה אשר תשמע אל מצוות ה' אלוך, כשיושפע עליו שפע גשמי ורוחני כאחד.

*

או יאמר, עפ"י המבואר בספה"ק כי אי אפשר לו לאדם להמשיך לעצמו הן חכמה והן עשירות, שהרי המה משני קצוות, כאמז"ל (ב"ב דף כ"ה ע"א) הרוצה להחכים ידרים הרוצה להעשיר יצפין, וסימנך מנורה בדרום ושלחן בצפון וכו' עיי"ש, ועל כרחך צריך האדם לבקש רק על אחד מהם.

ואמנם רביה"ק מוהרצ"א זי"ע בספה"ק אנרא דכלה (פר' וישב, ד"ה וישב יעקב), כתב וזל"ק, שאלו להרב הקדוש מהרד"ב זצוק"ל מפני מה בעלי התורה והמצות אינם עשירים. והשיב דהנה הרוצה להחכים ידרים והרוצה להעשיר יצפין, ממילא כיון שבחורים בקצה הדרום, רחוקים המה מצפון זהב יאתה (אויב לו, כב), ואמר אילו יבואו למדת "אין" להיותם כאין בטלים ממצויאותם להבורא כל ית', אז היו משיגים את שניהם, כי באי"ן אין קצות ניכרים, זה שמעתי בשם הקדוש הנ"ל והדברים עמוקים מאד בחכמה. [וראה בספר שש"ק ערך ענוה והכנעה שאמר המגיד ז"ל ללמדן "הלא למדן אתה בוודאי תדע משארז"ל הרוצה להחכים ידרים להעשיר יצפין מה יעשה האיש שברצונו להיות חכם ועשיר הלא מרחק רב בין צפון לדרום", ושתק ולא ידע להשיב, והשיב המגיד הק' ז"ל אם אדם משים את עצמו כאין ואפס יחשב בעיניו אז נעשה רוחני ורוחני אינו תופס מקום ויוכל להיות בכאן ובכאן עי"ש], (וראה צמח דוד, פר' בחקותי מה שהוסיף לפרש עפי"ז).

ובשביל שלא יהיו דברי התורה מתמעטים והולכים מדור לדור על ידי שיהיו כל אחד מוסר לתלמידו מה שקבל הוא מרבו וכן הלאה, שאז לא תהא דומה השונה מפי התלמיד לשונה מפי הרב, לכן עשה השי"ת שלא יהיו דברי התורה מפורשים ומבוררים כשמלה, וכדי שישכילו להבין שמועות יצטרכו להתייגע יומם ולילה, כדי שעל ידי היגיעה יתגלה לכל אחד מן השמים חלקו בתורה. ונמצא שגם בדורות המאוחרים אין האדם מקבל רק את התורה המסורה לנו מדור דור עד משה רבינו ע"ה, אלא שבזכות העמל והיגיעה מגלים לו מן השמים את חלקו בתורה כמו בהר סיני ממש, והריהו כמי שומע מפי הרב בעצמו.

נמצא שמסירת התורה באופן שצריכים להתייגע עליה, זהו מחסדי הבורא ב"ה אשר חפץ להטיב עם בניו, דהרי ככל שהדורות חולפים קשה עוד יותר להשיג התורה, ולשם כך צריך האדם לעמול ולהתייגע עוד יותר לילות כימים ולהרכות בתפלות ובתחנונים לפני השי"ת שיוכהו להבין דברי תורה באמת, ושלא יטעה בלימודו. ובהכרח להתחנן ולבכות בתפלת והערב נא ה' אלקינו את דברי תורתך בפנינו, שיוכה לחוש מעם מתיקות התורה, על ידי זה זוכה האדם שהקב"ה בעצמו מאיר בו ניצוץ קדוש שיוכה לקבל תורה מפי הגבורה.

זהו שאמר הכתוב, אם תבקשנה ככסף וכמטמונים תחפשנה אז תבין יראת ה' ודעת אלקים תמצא כי ה' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה, רצ"ל דלכך עשה השי"ת שיצטרכו לעמול ולהתייגע בדברי תורה כמי שתר ומחפש אחר כסף ומטמונים, כי מכח העמל והיגיעה יזכה שיחשב לו כאילו קבל התורה ממש מפי הגבורה, ויהיה כשומע מפי הרב בעצמו. וזהו ודעת אלקים תמצא, שהשי"ת בעצמו ישפיע אליו מחכמתו העליונה, כי ה' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה, נתן חכמה לא נאמר אלא יתן חכמה בלשון הווה, שבכל דור ודור הקב"ה משפיע רוח חכמה ודעת אלקים למי שעמל ומתייגע בדברי תורה, עכתו"ד עיי"ש בהרחבת דבריו הנפלאים.

לפי דבריו יבואר היטב הכתוב בפרשתן דאמר הסכת ושמע ישראל, ותרגם אונקלוס ואצית והיינו שישמע לדברי תורה, ובאו חז"ל וגילו כי לא יעלה הדבר בידו בניקל, אלא צריך לכתת עצמו על דברי

דומו"צ קרית צאנו טבריה ורא"כ מבצר התורה, מפטיר - הנדיב הרה"ח ר' אפרים רייך מקרית הבעש"ט בפ"ת, הגבה - הרה"ח ר' נפתלי צבי שכטר מפעיה"ק, גלילה - הר"ר יעקב שווארץ מצפת עיה"ק. מוסף התפלל לפני העמוד - הר"ר מנחם שכטר מביתר עילית.

התורה בשוה"ט עתיקא קדישא היה עה"פ בפרשתן (דברים כז, ט"ו) וידבר משה והכהנים הלויים אל כל ישראל לאמר הסכת ושמע ישראל היום הזה נהיית לעם לה' אלוקך, ושמעת בקול ה' אלוקך ועשית את מצותיו ואת חקיו אשר אנכי מצוך היום. וברש"י הסכת כתרגומו (דהיינו אצית). וחז"ל דרשו (ברכות ס"ג ע"ב) כתתו עצמכם על דברי תורה, ויעו"ש בגמ' עוד ג' דרשות בפסוק זה. ובתורה תמימה כתב דדריש כן ע"ד רמז בעלמא, ויתכן דראה לסמוך כן על לשון זה משום דמלה זו יחידה היא בכל תנ"ך ואינה פשוטה, ולכן ראו חז"ל לתלות בה אסמכתות ורמזים כדרכם בקודש, יעו"ש.

ואפשר לבאר הרמז בדרשת תיבה זו, עפ"י דברי המגיד מדובנא זצ"ל באהל יעקב (פר' יתרו, ד"ה עוד יתכן) שהאריך לבאר בטעם הדבר הרוב מצוות התורה נאמרו בלשון קצרה וסתומה, עד שמחמת זה רבתה המחלוקת בין חכמי התלמוד דורשי הכתובים, זה אומר בכה וזה אומר בכה. ומצינו (תמורה טז, א) שבימי אבלו של משה נשתכחו הלכות, ולאחר החורבן התחילו זוגות התנאים, ומזה נמשך אח"כ מחלוקות הראשונים והאחרונים ונתעוררו דין ודברים ופלוגתות בין גדולי ישראל דור אחר דור. והרי לא קצרה היריעה מלכתוב כל דברי התורה בלשון ברור ומבואר בכדי שיהא ההלכה סדורה ומבוררת בפי כל.

אלא דהנה אחז"ל (עי' רש"י שמות יט, ט) אינו דומה השומע מפי הרב לשומע מפי התלמיד, ולפי זה בוודאי אינו דומה השומע מפי רבו, במה שרבו שמע מפי רבו, וכן למעלה דור אחר דור עד משה רבינו ע"ה. שהרי טבע העולם, דכאשר אחד מוסר דבר לחברו וחברו לחברו, לא יתכן שיהא זה באותו דיוק וצרה ממש כמו שהוא שמע מן הראשון, ובוודאי הדברים אמורים כאשר דברי התורה נמסרים לדורות הרבה דור אחר דור מאז מתן תורה, דלא יתכן שלאחר דורות הרבה ימסרו הדברים באותו אש קודש ושלימות כמו ששמעו מפי הגבורה.

לישראל עשר תעשר, והוא פלאי.

- התגברות על היצה"ר א"א בלי עזרתו ית' -

בדרך אחד יש לומר, דהנה מצינו בחז"ל (סוכה דף נ"ב ע"א) יצרו של אדם מתגבר עליו, ומתחדש עליו בכל יום, ואלמלא הקב"ה עוזרו אין יכול לו, שנאמר (תהלים לו, לג) ה' לא יעזבנו בידו וגו', עי"ש. למדנו מדברי חז"ל דעפ"י דרך הטבע אין מציאות כזאת שיוכל האדם לנצח את יצרו הרע הטורדו ומבלבל מחשבותיו תמיד, ולא ינוח ולא ישקוט עד אשר מביאו אל תאוות העולם הזה ואל הבלי, בפרט שהאדם הלא קרוץ מחומר ומעוטף בגשם, עד שבקל יוכל יצרו לפתותו, והיום אומר לו עשה כך ולמחר אומר לו עשה כך עד שמביאו לכל מיני מעשים מכווערים, כך שגם כשברצות האדם לקדש ולטהר מוחו וליבו ומשתוקק לצעוד בדרך ה', אזי עדיין צרכי הגוף וכל עניני עולם הזה צפים ועולים עליו ומתגברים על כל רצונותיו, ומובן הדבר שמדיליה לא יוכל אדם לעשות כלום ומצד הטבע הרי הוא כבוש ונתון תחת יצרו בלי דרך מוצא.

כך שמעתי ממרן אאדמו"ר זי"ע שאמר בשם אביו זקה"ק מרודניק זי"ע שסיפר שפעם באחד משבתות חודש אלול, כשחזר ובא מביתו לשולחנו המהור של זקה"ק מצאנו זי"ע בסעודה שלישית, בהגיעו לתחילת הרחוב שמע קול יללה ובכי קורע לבבות הבוקע ועולה מתוך בית המדרש, ונתיירא בלבו כי נדמה שאירע איזה אסון רח"ל. וכאשר החיש צעדיו לבוא ולראות מה אירע שם, ובבואו אל הקודש נשמע קולו של זקה"ק אומר בלבת קדשו, בניגון התעוררות מיוחד שהיה אומר בחודש אלול: אז דער יצר הרע איזדאקעוועט זיך איבער א מענטש, ווי קען א מענטש זיך א קעגין שטעלין, און ווי קען א בשר ודם זיך ארום שלאגען [אם יצר הרע נטפל לאדם, איך יוכל לעמוד כנגדו ואיך יוכל בשר ודם להילחם עמו], ובדבריו היוצאים בקדושה ובטהרה עורר את השומעים עד שגעו בכביה. כי אכן כך הוא שמצד האדם אין שום דרך מנוס מפיתוי היצר. ורק הקב"ה אשר הטוב כי לא כלו רחמיו, הוא אשר מסייע ביד האדם, כי על אף כל זאת ברא האדם, ובד בבד

תורה, והיינו להתייגע בעמל ויזע התורה, ורק אז יוכלו להבין שמועות ולהשכיל על דבר אמת, ועז"א דהטעם לדבר זה דלא יוכלו להשיג קנין התורה אלא ביגיעה ועמל רב, הוא כי עי"ז ושמע ישראל היום הזה נהיית לעם לה' אלוקיך, רצ"ל שעל ידי כך תזכה לשמוע ולקבל התורה בקול ה' אלוקיך, ויחשב לך כאילו למדת תורה מפי הגבורה, כי מן השמים יאירו לו ללמדו ולהשכילו, ובכך ושמעת בקול ה' אלוקיך ועשית את מצותיו ואת חקיו אשר אנכי מצוך היום, והבן.

בעליות בתפילת מנחה התכבדו, כהן - הרה"ח ר' אהרן מרדכי ישראלי מפעיה"ק, לוי - הרה"ח ר' פנחס בלומענברג ממאנסי, שלישי - הרה"ח ר' מרדכי דויד מב"ב, הגבה - הגה"צ אב"ד קהילותינו הק' בארה"ב וראש הישיבה שליט"א, גלילה - הגבאי הרה"ח ר' שלמה צבי טויב הי"ו.

בזמירות בעידן רעוא דרעוין התכבדו, ברוך א"ל עליון - הרב אברהם שפיצר מירושלים, דרוו יקרא - העסקן הרה"ח ר' מנחם מענדל שווארץ מנהל מוסדוה"ק בביתר עילית, שבת היום - הרה"ח ר' משה מאיר ווקסמן מב"ב.

התורה בעידן רעוא דרעוין היה עה"פ בפרשתן (דברים כו, א-ב) והיה כי תבוא אל הארץ אשר ה' אלוקיך נותן לך וירשתה וישבת בה, ולקחת מראשית כל פרי האדמה וגו'. ודקדקו מפרשי התורה במה שפתח הכתוב 'והיה' מה משמיענו.

ובספרי עשה מצוה זו שבשכילה תכנס לארץ, וכבר תמהו בזה קמאי, דהלא מצות כיכורים נצטוו בה רק לאחר ירושה וישיבה, והיאך אמר שבזכותה יזכו להכנס לארץ.

להלן בכתובים (פסוקים ה-יא) וענית ואמרת לפני ה' אלוקיך ארמי אוכל אבי וגו', ועתה הנה הבאתי את ראשית פרי האדמה אשר נתת לי ה' והנחתו לפני ה' אלוקיך וגו', ושמחת בכל הטוב אשר נתן לך ה' אלוקיך ולביתך וגו'. ויל"ד אומרו 'עתה' הנה הבאתי מה תלמוד לומר, דהיה די באמרו 'והנה הבאתי את ראשית פרי האדמה' וגו'.

ובמדרש (ילקוט"ש פר' ראה, רמז תתצ"ב) ושמחת בכל הטוב, אין טוב אלא תורה, לפיכך משה עומד ומזהיר

מעניק לו גם כוחות להלחם נגד יצרו.

- שכר מצוה מצוה - כח המצוה מגין שלא יבשל עוד בעוונות -

וכבר האריכו בספרן של צדיקים, שבכל פעם שמקיים האדם דבר מצוה, נברא מלאך מכח אותה המצוה, ומלאך זה מסייע בעדו להמשיך בעבודתו, ושומר ומגין עליו לכל יבשל בשום חטא ועון. ומבואר בחז"ל דהא גופא שנשמר ומתגונן האדם מחטא זהו עצם השכר על קיום המצוה, וכדשנינו בקידושין (דף ל"ט ע"ב) הא מגי ר' יעקב היא דאמר שכר מצוה בהאי עלמא ליכא וכו', ואמר התם דר' יעקב מעשה חזי באחד ששלחו אביו להביא גוזלות וכו' ובחזרתו נפל ומת, ופריך ודילמא מהרהר בעבירה הוי ומשני אי ס"ד שכר מצוה בהאי עלמא איכא אמאי לא אגין עליה כי היכא דלא ליתי לידי עבירה עי"ש, מבואר מזה דאי שכ"מ בה"ע איכא כי אז היה מגין על האדם שלא יבוא לידי עבירה. ונמצינו למדים כי הכוחות ששואב האדם להמשיך בדרכו הישרה בלי שום מכשול, הוא דייקא מחמת אותם מצוות שכבר עלה בידיו לקיימם, ועשה אותם כראוי וכנכון.

אולם לפי"ז נמצא דהני תרי מאמרי חז"ל סתרין אהרדי, דמחד אמרו שהיצר הרע מתגבר ומתחדש על האדם בכל יום ואין יכולים לו אלא בעזרתו ית"ש, וזהו כאמור מכח קיום התורה והמצוות כראוי, ומאידך אמרו 'שכר מצוה בהאי עלמא ליכא', וכמעשה דר' יעקב, דעל כן לא הגינה המצוה עליו, ומעתה כיצד יוכל האדם להתמודד ולהלחם כנגד יצרו הרי אין לו בעוה"ז שכר זו שתגן עליו קיום המצוות.

- ע"י הידור מצוה זוכה האדם לשכר בעוה"ז שינצל מיצה"ר -

אכן כבר יעצו בספה"ק עצה נפלאה, וכמבואר בנועם מגדים (פר' אהרי, עה"פ ושמתם את חקותי) באריכות, שעל ידי הידור מצוה, כשמוסיף האדם ומהדר לקיים המצוה יותר מן המחויב, או אז בדין הוא שיטול שכרו גם בעולם הזה, ונרמז בכתוב (דברים לג, יג). וליוסף אמר מברכת ה' ארצו, וליוסף אמר כשמוסיף ומהדר במצוות, אזי זוכה למברכת ה' ארצו שיתברך גם בעולם הזה ויקבל שכרו כראוי. וממילא זוכה

האדם לשמירה מלעילא שלא יבשל עוד ויזכה לילך בדרך הישרה, ועל כגון זה אמרו בגמ' (עירובין דף י"ג ע"א) נח לו לאדם שנברא, כי אכן יש לו שכר מצוה בהאי עלמא.

לאור אלו הדברים יתיישב עוד מה שהיה ראוי להתבונן, דהנה זה ידוע כי תכלית בריאת האדם היה כדי לקיים 'יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך' (תהלים קכח, ב), דכל עוד היתה הנשמה למעלה מתענגת תחת כנפי השכינה, אזי כל תענוג שלה הוא רק בגדר לחם חסד, ונקרא נהמא דכיסופא כדוגמת העני המתבייש לקבל לחם חסד, וכבר אמרו חז"ל בירושלמי (ערלה פ"א ה"ג) האי דאכיל דלאו דיליה בהית לאסתכולי באפיה, וע"כ הוריד השי"ת נשמת האדם לתוך הגוף העכור כאן בהאי עלמא, בו יהא זקוק האדם להתאמץ ביגיעה רבה לעבוד את ה' כראוי, ואז יקבל שכרו בדין.

אולם לפי מה שקבעו חז"ל דהאדם כשלעצמו אין יכול להתגבר על יצרו ובלא"ה זקוק לעזר ממרום ובלתי אפשרי לעשות מריליה. א"כ שוב מה הועילו בתקנת נשמה זו, הרי כל המטרה שירדה לעולם כדי שיעשה האדם מעצמו ולא יאכל חסד חנם, ומעתה הרי בלא"ה זקוק למתנת ה' שיסייע בעדו לצעוד בדרך ה'.

- ע"י שמוסיף האדם בהידור מצוה, זוכה לשכרו בדין ולא בגדר לחם חסד -

אך להנ"ל יובן שפיר, כי השכר מצוה בהאי עלמא שיתבונן וינצל מרשת היצר, בא בעקבות מה שהאדם מוסיף ומהדר במצוותיו לעשותם יותר מהראוי ולא רק לצאת ידי חובה בלבד, בזה גופא שמתחיל באתערותא דלתתא ונותן מכוחות עצמו לקיים המצוות כראוי, בזה הריהו מעורר אתערותא דלעילא לשומרו ולהגן בעדו להמשך דרכו. נמצא כי וודאי ראוי ובדין הוא שיטול שכרו והריהו אוכל לחם לפי דין, ולא בגדר לחם חסד הוא.

מעתה יובן היטב דברי המדרש הנ"ל, ושמתחיל בכל הטוב אין טוב אלא תורה, רצ"ל עיקר קיום התורה והמצוות צריך להיות באופן שישמח האדם בו, והיינו גם כשזוכה ומשמים מסייעים בעדו לשמור מצוות התורה כראוי, צריך שיהא אצלו בגדר שמחה והנאה ולא יהא כעני המתבייש ליטול צדקה, רק

ואילו האדם ככל שמוסיף הריהו משובח יותר והתקינו חז"ל עיטור ביכורים ותוספת ביכורים (ביכורים פ"ג ה"י; וראה רמב"ם ביכורים פ"ב הלכה י"ז-י"ח), וזהו כדוגמת מצות הפרשת תרומה שאמרו (קידושין דף נ"ח ע"ב) חיטה אחת פוטרת כל הכרי וחכמים נתנו שיעורים לדבר אחד מארבעים ואחד משישים. ומעתה כשמוסיף האדם על מה שהוא מחוייב שפיר ראוי ונכון לשמוח שזכה לקיים המצוה.

כיוצ"ב מצינו בגמ' גדרים (דף ה' ע"א) האומר אשכים ואשנה פרק זה נדר גדול נדר לאלוקי ישראל, ופריך והלא מושבע ועומד מהר סיני וכו', הא קמ"ל דשרי ליה לאיניש לזרוזי נפשיה, עי"ש, והיינו שמתחילה הבינה הגמ' דיש כאן איזה פעולה מצד האדם שמקבל על עצמו לעסוק בתורה ולקיים מצוותיה, ומה רב חשיבותו שמקבל על עצמו זאת בנדר. וע"ז פריך וכי מה רבותא היא זו הלא מושבע ועומד הוא, כלומר הרי לעשות מה שמוכרח יש לו הכוחות מאת השי"ת שבמעמד הר סיני נסך כוחות בזרע ישראל שיוכלו לקיים התורה והמצוות, ואלמלא הקב"ה עוזרו מי יוכל לעמוד כנגד היצר הרע.

ע"כ השיבו ואמרו הא קמ"ל דשרי ליה לאיניש לזרוזי נפשיה היינו להוסיף ולהדר מדיליה בתוספת הידור בכל מצוה ומצוה בכל אופן שהוא, שכל זה בא מעצמו, וכפי שמביא הגמ' שם ממה שאמר דוד המלך ע"ה (תהלים קיט, קו) נשבעתי ואקיימה לשמור משפטי צדקך, שאני מעצמי אוסיף ואשתדל במאמץ ויגיעה יותר מן היכולת, ויותר ממה שאני מוכרח, כדי לשמור משפטי צדקך.

על זאת אמרה תורה שהאדם המביא ביכורים מתוודה ואומר ועתה הנה הבאתי ראשית כל פרי האדמה אשר נתת לי כלומר שבאמת הכל בא מאיתך ית' ואין לי משלי מאומה, אך מאידך ועתה הנה הבאתי רצ"ל הוספתי משלי עוד יותר מהמחוייב, ועל כן שפיר אגיל ואשיש ואשמח על הזכיה הנפלאה הזו שסייע בעדי השי"ת לקיים המצוה, כי זכיתי לכך ע"י האתערותא דלתתא מכח התוספת וההידור יותר מן המחוייב, והבן.

*

ישמח וישיש כאדם המקבל שכרו בדין. ואם תאמר איך יתכן כך, הרי השי"ת לבד מעניק כוחות לאדם לשמור התורה, ומה יכול האדם לעשות מעצמו. על זה מסיים המדרש לפיכך משה עומד ומזהיר לישראל 'עשר תעשר', שהאדם יוסיף מעצמו עוד ועוד בתוספת הידורים, ואז הריהו מקבל שכרו ביושר, ויוכל לקיים בזה 'ושמחת בכל הטוב'.

בפרט לפי מה שכתב הרה"ק מקאזניץ זי"ע בספרו הק' עבודת ישראל (פר' ראה) על פסוק זה, דאמרו 'עשר תעשר' מכוון על יראת ה' שהוא שורש וכללות כל התורה, עי"ש דבה"ק, ולדברינו הדברים מבוררים היטב, דבעבודת ה' וחיזוק בתורה ויראת שמים מוכרח הדבר שיוסיף האדם ויהדר מדיליה למען לא יהא כגדר אוכל לחם חנם, רק ישיג התכלית שלשמה נברא בעולם.

- שמחה של מצוה שייך רק באופן שמהדר ומוסיף על המחוייב -

והנה כשהאדם זוכה שאדמתו מוציאה פירות נאים ומשובחים וזוכה לקיים מצות ביכורים כדת וכדין, הלא זה הזמן שיתבונן מה רב טובו וחסדו של הקב"ה שהעניק לו מתנה זו, ראשית כל שעבודתו ויגיעתו בשדה מניבה פירות, והנה פרנסתו הולכת ומתברכת. אך יותר מכך בחלק הרוחני, זה שזכה שליבו התמלאה רצון בוראו לקיים מצות הבאת ביכורים, ומחשבה ורצון טוב זו התגברה על המחשבה הנגדית שאולי מנקרת במוחו כשהיה רואה הפירות הראשונים הנאים ויפים ונחמדים למראה, וכאן מקומו של היצר הרע לבלבלו וכבר כשיאחז התאנה הנאה שביכרה הרי שבעודו בכפו יבלענה מרוב טעמה המתוק, ועכ"ז זכה להתגבר כנגד יצרו הרע, ומגיע למקום המקדש בלב שמח וטוב שזכה לקיים מצוה זו ולא הניח ליצרו הרע ללכדו ברשתו.

אולם מאידך גיסא לשמחה מה זו עושה, הלא כאמור כל זה בא רק מאיתו ית', ומעצמו אין יכול לעשות כלום, ושוב הרי זה בגדר לחם חסד שהאדם מתבייש לקבלו, ומה מקום יש כאן לשמחה.

אלא דידוע שגם בשיעור ביכורים, שמח"ת אין לה שיעור, ורק מדרכנן צריך להפריש אחד משישים,

- נח לו לאדם שנברא רק בכח התשובה -

עוד לאלוהי מילין, הנה אמרו חז"ל (עירובין דף י"ג ע"א) ב' שנים ומחצה נחלקו ב"ש וב"ה הללו אומרים נוח לו לאדם שלא נברא משנברא וכו', נמנו וגמרו נוח לו לאדם שלא נברא משנברא, והיינו שכן הרבה נסיונות מעמיד היצר על האדם ומבלבלו ומטרידו, וככל שהאדם הולך ומקלקל מעשיו, אזי כאבו הולך ומתגבר לאיזה תכלית בא לעולם, והלא נח היה לו שלא נברא.

אלא שהשי"ת שראה את כל הבריאה ואת כל אשר עשה והנה טוב מאוד (בראשית א, לא), וודאי לא עשה כי אם טובה, וכבר איתא בזה"ק (ח"א דף כ"ה ע"א) שבשעה שברא השי"ת את האדם ניסו המלאכים למנוע זאת ואמרו עתיד למיחמי קמך, ואילו הקב"ה השיב להם שכבר קבע להם לישראל כח התשובה שבוה יוכלו לכפר כל מעשיו, וממילא אל לו לאדם להצטער כי יש לו במה לזכות מעשיו בכח התשובה.

וזה ברור כי כח התשובה אינו אלא מצד חסדו וטובו ית' אשר רחמיו על כל מעשיו ולא יחפוץ במות המת כי אם בשוב רשע מדרכו וחיה, אך מצד הטבע ובפרט עפ"י הדין כי המורד במלכות חייב מיתה, ואיך יוכל האדם להצטרק ולצאת זכאי אחר שמרד במלכו של עולם, והרי מלך במשפט יעמיד ארץ (משלי כט, ד), וראוי הוא לעמוד לדין על מעשיו.

והנה שם הוי"ה הוא שם המורה על מדת החסד כנודע, וכבר עורר על זה בספה"ק ישמח משה (הפטורה פר' תצא, ד"ה ונחזור לענינינו) דהנה כלל נקוט בדינו דכאשר האותיות באים בדרך ישר אבג"ד כסדרן היא מורה על רחמים, וכאשר הם בהיפוך אתון תשר"ק הוא בחי' דין (ראה הקדמת תיקו"ז, דף ט"ז ע"א). והקשו, דא"כ היאך שם הוי"ה שהוא מקור הרחמים מתחלת באות יו"ד ואח"כ אות ה"א, נמצא שהוא בהיפוך אתון המורה על דין, ותירצו עפ"ד הגמ' במס' שבת (דף ק"ד ע"א) אמרי ליה רבנן לרבי יהושע בן לוי אתו דרדקי האידינא לבי מדרשא ואמרו מילי דאפילו בימי יהושע בן נון לא איתמר כוותיהו, אל"ף בי"ת אלף בינה גימ"ל דל"ת גמול דלים וכו' ה"ו זה שמו של הקב"ה, וכאשר מצרפים

אותיות אבג"ד הם במנין י', וזהו האות י' של שם הוי"ה שמצטרף בה אותיות אבג"ד, ואח"כ ה' ו' שמו של הקב"ה, נמצא דבאמת האותיות הם כסדרן, והבן.

- שילוב תורה וגמ"ח הוא התשובה הראוי' לעורר רחמים על האדם -

ואולם כל זה כאשר נצטרף אלף בינה וגמול דלים דהיינו שעוסק בתורה ובגמילות חסדים, דבכך מתעורר צירוף אותיות אבג"ד לאות יו"ד ובכך מאיר שם הוי"ה באותיותיה כסדרן ונמשך בחי' חסד ורחמים, אבל אם ח"ו אין עוסקים בתורה ובגמ"ח אין היו"ד מצרף את אותיות אבג"ד דהא אין מקיימן וממילא נעשה השם בהיפוך אתון שהוא דין כאמור, וזה שאחז"ל (ב"ר לג, ג) ארורים הרשעים שמהפכין מידת הרחמים למידת הדין, דהיינו שבכח שאין עושים כמצווה הרי הם מתהפך השם הקדוש בהיפוך אתון שהוא בחי' דין, כנ"ל.

וזה המשורר האלקי (תהלים פה, יב-יג) אמת מארץ תצמח וצדק משמים נשקף, גם ה' יתן הטוב. רצ"ל דכאשר אמת הרומז על התורה כמ"ד (משלי כג, כג) אמת קנה (ראה ברכות דף ה' ע"ב), וז"ש מארץ תצמח, פי' כאשר עוסקים בתורה בצירוף וצדק משמים נשקף, שמקיימים גם מצות צדקה וחסד, אזי, גם הוי"ה יתן הטוב, פי' שאע"פ דנראה כאילו שם הוי"ה הוא בהיפוך אתון, אמנם בכח שילוב ב' הדברים הללו בחי' אלף בינה וגמול דלים, נעשה אותיות הוי"ה כסדרן וכאמור, וממילא יתן הטוב ונתעורר רחמים וחסדים, וארצנו תתן יכולה. עכד"ק.

ויש להוסיף דאמרו וצדק משמים נשקף, דמרמז על מה שהביא רש"י הק' (בראשית יח, טז) מחז"ל (ירושלמי מעשרי שני פ"ה ה"ה) כל השקפה שבמקרא לרעה חוץ מהשקיפה ממעון קדשך (דברים כו, טו) גדולה מתנת עניים שמהפכת מדת הדין לרחמים. וז"ש וצדק רצ"ל ע"י הצדקה, אזי משמים נשקף שמתקיים השקיפה ממעון קדשך וגו', לברך את עם בני ישראל בכל מילי דמיטב.

ובספה"ק ייטב פנים (תוכחת מוסר ל"ג מדות ויום העשור, אות ד) פירש עפ"י הפסוק (תהלים כה, ח-י)

- מצות הצדקה מועילה שיתקיימו זכות המצוות בידו ולא ילכו לסט"א -

הנה על מעלת מצות הצדקה האריכו בספה"ק בגודל חשיבותו, דהנה נודע מפי ספרים וסופרים (ראה באר היטב, או"ח הל' תענית, סי' תקע"א ס"א; ספר הליקוטים להאריז"ל, תהלים קיב; וראה ראשית חכמה, שער התשובה, פרק ב; שער היחודים ותיקון עונות למהרח"ו, פרק ו, יחוד ה) כי האדם החוטא הריהו מאבד כל התורה והמצוות שכבר קיים בעבר, כי הקליפות חוטפים אותו מידו, בבחי' (משלי ל, כג) ושפחה כי תירש גבירתה, ומהם כל יניקתם. ורבות האריכו בספרי המוסר, עד כמה נורא הדבר שהאדם יכול לאבד כל אשר לו, על ידי מעשה אחד מקולקל, שנברא מזה מלאך מחבל ומשחית השואב כוחות מכל המצוות שקיים. ובאשר על כן חיל ורעדה יאחזנו והיאך נוכל לשמור כל התורה והמצוות שכבר רכשנו לבל יגע בהם יד זר, ואם אכן היתה יד הסט"א עליהם, א"כ מה תועלת בכל עבודתנו והאם לשוא ולריק יגענו.

אך כבר כתבו בספרן של צדיקים, שעל ידי מצות צדקה זוכה האדם לשמירה יתירה, ועל ידי מצוה זו יש עליו הגנה מפני זר שלא יחטפו מידו כל התורה שלמד וכל העבודה שעבד את בוראו. וכאשר האריך בזה הגה"ק החיד"א זלה"ה (ראש דוד, פר' ויקהל פקודי, ד"ה וכמש"ל) לפרש דברי הפסיקתא עה"פ (במדבר ו, כד) יברכך ה' וישמרך, יברכך ה' בצדקה, וישמרך ויכתוב זכויותיך, וביאר שם ותוד"ק, דהעצה לבל יבואו הקליפות לחטוף מידו המצוות הוא על ידי מצות צדקה, דהנה איתא מהאר"י הק' שבשעה שמקיים האדם איזה מצוה, נעשה מזה רושם קדוש על מצחו, ואילו כאשר נכשל בחטא אותו הרושם נמחק ומתבטל. אך כל זה בשאר מצות ולא כן במצות הצדקה, שבו מתקיים 'וצדקתו עומדת לעד' (תהלים קיב, ט), שגם אחר החטא עדיין רישומו ניכר. וז"ש המדרש יברכך ה' כאשר יזכהו ה' לקיים מצות צדקה, או אז וישמרך - יכתוב זכויותיך, שישאר הרושם ויעמוד לו זכות זה לעד, עכתו"ד יעו"ש.

ולעניינינו י"ל דמכח מצוות הצדקה ישמר זכויותיו היינו כל המצוות שכבר קיים בעבר ועלולים לבוא לידי הסט"א, עכ"ז כאשר ירבה במדת

טוב וישר ה' על כן יורה חטאים בדרך וגו' כל ארחות ה' חסד ואמת וגו', ואיתא במדרש (פסיקתא דר"כ, פסקא כד) למה הוא טוב, שהוא ישר, למה הוא ישר, שהוא טוב, והוא פלאי. ולהנ"ל יבואר בטו"ט, דהכוונה הוא ע"ד האמור למה שם הוי"ה הוא טוב, והלא האותיות שאינן כסדרן מורים על בחי' הדין, על זה אמר שהוא ישר, שבאמת נחשב כסדרן, והקשה ולמה הוא ישר, הלא האות י' קודם לאותיות ה"ו, על זה אמר שהוא טוב, טו"ב מורה גם על החסד והגמ"ח, שהאדם מתנהג בטובת עין, וגם על תורה ע"ד אין טוב אלא תורה (ברכות דף ה' ע"א) דעל ידי שניהם יחדיו מעורר שיהא האות י' כלול מאותיות אבג"ד ושפיר הוי האותיות ישר כסדרן. זהו שאמר הכתוב, טוב וישר הוי', שם הוי' מורה על טובה ורחמים כי האותיות הם בסדר ישר ולא למפרע, ואף דלכאורה ה' קודם לה"ו, על זה אמר כל ארחות ה' חסד ואמת, חסד היינו גמ"ח, ואמת היינו תורה, ועל ידי צירוף אלף בינה גמול דלים שפיר נחשב שם הוי' כסדרו ומורה על רחמים, עכד"ק יעו"ש.

מעשה יובן כל האמור בפרשה, דהנה האדם המביא ביכורים הרי בא להודות להשי"ת על כל אשר גמלוהו ובירכו בשפע וכו', ולכאו' מה שבח יש בזה הלא נח לו לאדם שלא נברא משנברא, ולשמחה מה זו עושה. ע"כ משבח האדם לאמר ועתה הנה הבאתי וגו', ואין ועתה אלא לשון תשובה (ב"ר כא, ו), ורומז על מה שנתן לנו השי"ת מתנה טובה כח התשובה, שאפשר לכל אחד לתקן כל מעשיו, וממילא נוח לו לאדם שנברא, ומתקיים מה שנאמר וירא אלוקים את כל אשר עשה והנה טוב מאוד, דייקא על ידי בחי' טוב המורה על התורה שעליה נאמר (משלי ד, ב) כי לקח טוב נתתי לכם, כי רק בכח התורה יוכל האדם לשוב ולשמוח.

וז"ש ועתה היינו כח התשובה, הנה הבאתי את ראשית כל פרי האדמה אשר נתת לי, שבזה שאוכל לקיים גם צדקה וחסד יחד עם קבלת עול תורה, ובזאת אודה ואשבח להבורא ב"ה אלוקי נשמה שנתת בי טהורה היא, וברוך אלוקינו שבראנו לכבודו לעשות רצונו ולעבדו בלכב שלם.

ויפורש בזה מאמר המשורר האלוקי דוד מלכא משיחא ע"ה (תהלים קיט, קכב) ערוב עבדך לטוב אל יעשקוני זדים, שביקש לפני השי"ת שיזכה לטוב תרתי משמע, גם לבחי' 'אין טוב אלא תורה', וגם לבחי' 'טוב' דהיינו להיטיב לאחרים ולעשות עמהם חסד, ועל ידי כן אל יעשקוני זדים שיהיה קיום לכל העבודה והתורה והמצוות שקיים בעבר ולא ינמלו ממנו.

רמז נפלא רמז לן הרה"ק רבי משה ליב מסאסוב זי"ע בספרו ליקוטי הרמ"ל, עה"פ (תהלים קיח, כב) אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה, דמכוון על אותו העת קודם בריאת העולם שנתייעץ הקב"ה עם המלאכים על בריאת האדם, כי אב"ן נוטריקון 'נעשה אדם בצלמנו' (בראשית א, כו), ובאותה שעה הרי מאסו הבונים, שהמלאכים מאסו בבריאת האדם וטענו כלפי השי"ת דאין תועלת בבריאת האדם שסופו למרוד בבוראו. ועל זה השיב השי"ת כי עצה יש להם לישראל היתה לראש פנ"ה, פנ"ה נוטריקון ג' פסוקים המדברים בענין הצדקה, פתח תפתח את ידך וגו' (דברים טו, ח), נתון נתן לו וגו' (שם פסוק י), העניק תעניק לו וגו' (שם פסוק יד), וכנודע מהפוסקים (ראה ש"ך חו"מ סי' פ"ו, סק"ט) כי מצות הענקה הוא מדין צדקה, ועל ידי מדת הצדקה שהוא האתערותא דלתתא מתעורר אתערותא דלעילא יחד עם היתה לראש פנה, ע"ד הכתוב (תהלים קיט, קס) ראש דברך אמת, דקאי על התורה הק', על ידי כן יזכו ומאת חו"ה היתה זא"ת רמז לתשובה כנודע (ראה אהבת דוד להחיד"א, דרוש יז, לשבת תשובה, ד"ה תפילה; חומת אנך, פר' וישלח, ד"ה קטנתי; וראה בעש"ט עה"ת הנדמ"ח, עניני ר"ה, ד"ה מאד עמקו וגו', בשם ספר ויקח משה, תהלים צב, ד"ה מאוד עמקו), שעל ידי התורה בשילוב מדת החסד יזכה לתשובה שלימה ויכופר לו כל חטאיו, עכד"ק בתוספת נופך.

על זה אמרה תורה כי המביא ביכורים אומר ועתה הנה הבאתי וגו', וכנ"ל דאין ועתה אלא לשון תשובה, ששב בתשובה ועל כן הנה הבאתי את ראשית פרי האדמה וכעת מתחיל הכל מבראשית, ועל ידי זה יקויים בו 'ושמחת בכל הטוב', רצ"ל כל מה שעבד להשי"ת יתקיים אצלו ולא יפול לידי זרים, ולא יתקיים בו חלילה דברי התוכחה (דברים כח, מא)

הצדקה והחסד אזי ישארו אצלו כל אותם הזכויות, שלא תוכל הטומאה לחטפו מידיו.

רמז לדבר כתב בספה"ק קדושת יו"ט (פר' משפטים, אות ג) דהוא מתפרש בפסוק (תהלים קיט, קכא) עשיתי משפט וצדק כל תניחני לעושקי, כלומר שעל ידי הצדקה אין השי"ת מניח להקליפות העושקות שיחטפו זכויותיו, יעו"ש.

- מעלת צדקה בלימוד התורה גופא ע"י שלומד עם אחרים -

אולם כאמור, החשיבות של מעלת הצדקה הוא בעיקר כשהאדם משלב עמו בד בבד גם התמדה בתורה, ויפורש במקרא הנ"ל משפט וצדק, דמכוון על לימוד התורה עם צדקה, ובפרט שגם 'צדק' גופא קראוהו חז"ל על תורה, וכאמרם ז"ל (חולין דף פ"ט ע"א) לעולם יעשה אדם עצמו כאלם וכו' יכול אף לדברי תורה כן, ת"ל (תהלים נח, ב) צדק תדברון. וכפי שדיברנו לעיל דהוא מכוון בסדר האותיות אל"ף בינה, גמול דלים, וכאשר יקיים זאת או אז יתעורר עליו רחמי שמים, להגן בעדו שלא יתקרבו אליו אותם קליפות ונגעי בני אדם לטול מידיו תורתו ומצוותיו.

יותר מזה י"ל, דגם בלימוד התורה גופא אפשר לקיים שניהם, ואין לך דבר גדול מלגמול טוב עם הזולת על ידי שמקרבו לתורה ומלמדו, וכנודע מספה"ק (ראה בני יששכר, מאמרי חודש אדר, מאמר ב' דרוש א) דזהו מעיקרי הצדקה לעזור ולסייע לאחרים בעסק התורה, והוא חשוב עשרות מונים מאשר אותם שעסוקים בתורה לעצמם בכל שעה, וכבר דרשו חז"ל נוראות על אלו שלומדים בד בבד לברם שהולכים ומטפשים (ברכות דף ס"ג ע"ב), ודרשו מאי דכתיב (ירמ' ג, לו) חרב אל הבדים ונאלו חרב על שונאיהם של תלמידי חכמים שיושבים בד בבד ועוסקים בתורה, ולא עוד אלא שמטפשים, יעו"ש. וי"ל דזהו השמירה וההגנה הנפלאה שזכות התורה והמצוות יותירו רושם עליו, ויזכה להתקרב אל השי"ת, שזהו על ידי שיקדיש מזמנו ללמוד גם עם אחרים הזקוקים לכך, שבכך יהא אוהב את הבריות ומקרבן לתורה, ובכח זיכוי הרבים שהוא עושה יקיים 'צדק תדברון' שמשלב תורה עם צדקה, ובזכות כן יקויים בו 'וצדקתו עומדת לעד'.

הה"א עם הו"א העולה מספר י"א, ועל ידי מתעורר רחמים וחסדים משורש שם הוי"ה מדת הרחמים, כשמצטרפים ומתחברים גם יחד.

- וישאלו איש לרעהו לשלום - חיזוק בתורה וגמ"ח בפרט בחודש אלול -

זו היא עיקר עבודתנו בחודש אלול לחזק ולתקן בדקי נפשנו, ולעשות חומה בצורה שעשויה להגן על אוצרותינו לבל יפלו לידי זרים. מה אומר ומה אדבר, הרי כל אחד צריך לעשות חשבון נפשו איך עבר עליו השנה הזאת, ולב יודע מרת נפשו כמה חטא ופשע, והנה מתקרב ובא יום הדין אשר בו ספרי חיים וספרי מתים פתוחים לפניו, ואחר כל המעשים שעשה שלא כדת הלא ודאי גם המעשים טובים נפלו לרשת הסמ"א, ואיך נתייצב לפניו בידיים ריקניות.

ע"כ העצה היעוצה בחודש זה להתחזק בלימוד התורה, ובד בבד במדת הצדקה והחסד, אשר הוא נרמז בשם החודש, כפי שדרשו דורשי רשומות (ראה ליקוטי מהרי"ח, חודש אלול; וראה ייטב פנים, שירת דודי, אות כא) כי אלול נומריקון וישאלו איש לרעהו לשלום (שמות יח, ז), ובפסוקים מוזכר תמיד השלום עם התורה, כמו (תהלים קיט, קסה) שלום רב לאהבי תורתך, ועוד לקרא (תהלים כט, יא) ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום, ועוד.

כאשר נתחזק בשניהם ונרכה בהתמדה בתורה בד בבד עם מדת הצדקה, וכאמור גם בתורה גופא שייך מצות הצדקה על ידי שמקרב אחרים לתורה ולומד עמהם וכו', אזי יתעורר עלינו רחמים וחסדים להביא עלינו שנה טובה ומתוקה. ויתקיים בנו 'ושמחת בכל הטוב', שנוכל לשמוח גם בברכה גשמית וביותר בברכה רוחנית, שכל מה שיתמלא אסמינו בתורה ומצוות הכל ישאר בידינו לעולם ועד.

*

הוא אשר מלמדנו הכתוב והיה כי תבוא וגו', וידוע דאין 'והיה' אלא לשון שמחה (ב"ר מב, ג), ומהו השמחה כי תבוא אל הארץ וגו', שזכה לרדת לעולם הזה אשר ה' אלוקיך נותן לך וירשת וישבת בה, לרשת את העולם הזה לעבוד בו עבודת הבורא, ולכאן לשמחה מה זו עושה, ומה תועלת לאדם בכל תורתו ומצוותיו שממילא נאבדים ממנו כי יפלו

בנים ובנות תוליד ולא יהיו לך כי ילכו בשבי, 'בנים ובנות' הכוונה למצוות ומעשים טובים שהם תולדות האדם, שלא ילכו בשבי לידי הסמ"א. והעצה לזה רמזה התורה הק' הוא ושמחת בכל 'הטוב' אין טוב אלא תורה, ומוסיף עוד במדרש דמשה מזהיר לישראל עשר תעשר, דהוא ענין הצדקה והחסד, שיחדיו יהיו שניהם משולכים, וכך יתקיימו בידם כל מעשיו הטובים ועבודתו.

- מצות הצדקה מהווה שלימות שם הוי"ה ומתעורר רחמים וחסדים -

על יסוד מאמר חז"ל הנ"ל אל"ף בינה גמול דלים, כתב הרה"ק הבאר מים חיים זי"ע בספרו הק' סידורו של שבת (דרוש ב, פ"ב, מאמר ד) בשם הרה"ק הרבי ר' מיכל מזלאטשוב זי"ע, לפרש דברי הגמ' הנ"ל, שע"י מידת הצדקה מתהפכים אותיות ג"ד עצמם לאותיות ה"ו, כי תמונת הג' הוא ארוך כמו וא"ו ורגל בסופה כעין יוד המורה על בחי' ההשפעה והמשכה כדוגמת הצינור הממשיך מים אל הבור הרחוק מהמקור וכשעוד המים בתוכו הוא ג', כי היוד שבסופה מורה על מקוה המים שעודנה בתוכו ולא יצא לחוץ והמים האלו המה בקצהו כי רצים להיות מתאווים להשפיע להבור, והבור מכונה אז ע"ש הדל"ת כי דל הוא וצמא למים וממתין על השפעת הגימל שהוא גומל, וכשגומל חסד עם הדל אז נעשה מהד' ה' כי קיבלה המים שברגל הג' שהיא היו"ד ונעשה ה', והג' נעשה וא"ו כי פשטה רגלה אל הדל"ת ונעשה ה', ונמצא שנעשה מאות ג' אות ו' ומאות ד' נעשה אות ה', וכשנעשה כך נשלם רצון ה' שרצה בזה שההשפעה יתמשך מ"ה שבשמו שהמה מכונים למעיין מקוה המים ע"י הוא"ו שהוא הצינור לה' אחרונה דרגא התחתונה שממתנת על השפעת המים מימי החסד ונשלם שמו של הקב"ה בזה. ונמצא שעל ידי גמילות חסדים שגומלים עם העניים, על ידי זה ממשיכים שלימות שם הוי"ה ב"ה, יעו"ש.

ומוסיף על זה שם בסידורו של שבת, שגם מה שאמרו עוד (ב"ב דף ט' ע"ב) והמפייסו מתברך בי"א, רומז לזה, שכאשר מוסיף ומהדר במצות הצדקה, ומלבד החסד בממון נותן גם מוזן לנפשו במילה טובה המרווה את נפש האדם וכיוצ"ב, אז מצטרף

של דברי תורה שבני ישראל מוציאים מפיהם יהיו למלאכים מליצי יושר על עם ישראל, ויגישו להשי"ת בקשותיהם של עם בני ישראל החפצים לשוב אל ה' כבראשונה, ובקרוב ממש יגאלנו השי"ת בגאולה השלימה במהרה בימינו אמן.

תפילת ערבית התפלל לפני העמוד - הגבאי הרה"ח ר' שלמה צבי טויב מפעיה"ק.

יום ראשון פר' נצבים וילך י"ז אלול

היום שיגר מרן שליט"א ביד בנו הגה"צ אב"ד קהילותינו הק' בארה"ב וראש הישיבה שליט"א מכתב קודש לכינוס שע"י ארגון ערכים, וזהו תוכן מכתב הקודש:

בעה"י, טו"ב באלול, לשנת והשיב"ל אבות על בנים ולב בנים" על אבותם, תשפ"ג לפ"ק

תולה ארץ על בלימה, ייטיב הכתיבה והחתימה, להרכבים הדגולים והחשובים אנשי תבונה, כל אחד ואחד בשמו הטוב יבורך משמי מעונה, העוסקים בחיזוק וקירוב בני עם סגולה, בארגון "ערכים" הנודע לתהילה, ובראשם ידידנו הדגול איש חי ורב פעלים, הרב יוסף וליס הי"ו.

למותר להאריך בשבח המפעל הכביר לקרב אחים לשמירת תורה ומצוות ולחיי יהדות בדרכי נועם ובתבונה ובחכמה, וראויים אתם כולכם ליקר ושבח על מסירותכם הגדולה לחזק נשמות ישראל ולהאיר להם הדרך ילכו והמעשה אשר יעשון.

אשריכם ואשרי חלקכם שזכיתם לפעול גדולות ונשגבות לרומם כבוד שמים, ועל כך שנינו (אבות ב, ב) וכל העמלים עם הצבור יהיו עמלים עמהם לשם שמים שזכות אבותם מסייעתן וצדקתם עומדת לעד וכו'.

חזקו ואמצו להמשיך בעבודת הקודש, ולעת כנוס תערב לפניכם ברכתי בברכה הערוכה לכל מי שעוסקים בצרכי צבור באמונה, ופירש כ"ק אאדמו"ר זצוקללה"ה דהיינו בעניני אמונה, שהוא באבנתא דליבא, הקב"ה ישלם שכרכם וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידיכם, ותכתבו ותחתמו בספרן של צדיקים גמורים לחיים טובים ולשלום, מתוך רוב נחת דקדושה ואושר דלעילא לאויוש"ט אכי"ר.

מקנא הנני בזכותכם לקרב לגיונות רבים של תועי לב לאבינו שבשמים בכך נהייתם מחוברים

בשבי מחמת רוב עוונותיו, וע"ז הרי אמרו נוה לו לאדם שלא נברא משנברא, ומה לו ולשמחה זו.

ע"כ אמרה תורה ולקחת 'מראשית' מכוון על מצות התשובה שכבר נקבעה עוד מראשית במרם נברא העולם, ועל ידי התשובה נוכל להשיב כל הנלקח מאיתנו, ונוכל אף לשמור ולהגן על העתיד שלא יפלו לידיהם. וממילא אדרבה כאן המקום לשוב ולשמח על אשר בראנו אלוהינו לכבודו ונתן לנו תורת אמת, ונתן לנו הכח והאפשרות לעבדו גם בעולם הזה, ולא יהיה בגדר נהמא דכיסופא, אלא בדין ניטול שכרינו.

מעתה מובן מאוד מה שדרשו חז"ל כאן במדרש עשה מצוה זו שבשבילה תכנס לארץ, מצוה זו של לקחת מראשית המרמז על תשובה כנ"ל, שאם ישוב בתשובה כראוי, ובאופן האמור על ידי 'ושמחת בכל הטוב', דאין טוב אלא תורה, יחד עם בחי' 'עשר תעשר' לעשות חסד עם הזולת, או אז בשבילה תכנס לארץ להבראות בעולם הזה, דאי לאו זכות התורה והחסד מה לו לאדם לחפש כאן במקום הזה, ועדיף מפי היה שלא יברא כלל, וכל זכות קיומו עומד על כח התורה ומדת החסד.

יעזור השי"ת שנוכל לנצל את הימים הק' הללו כראוי וכנכון, ויתן לנו השי"ת הכח שנוכל ללמוד תורה כראוי שיהא בגדר ללמוד וללמד גם לאחרים, ועל ידי זה לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה. ואנו מצידנו כשנתחזק במדת החסד, אזי השי"ת יעשה את שלו ויכניס בנו כוחות חדשים ורוח חדשה של טהרה ותשובה, ונוכל למלא אסמינו בשפע ברכה ברוחניות ובגשמיות, וכבר יאמר השי"ת לצרותינו די ויאמר למלאך המשחית הרף, כבר סבלנו מספיק צרות ורדיפות מידי יום ביומו, ובזכות שנקבל עלינו קבלת עול תורה ומצוות לעשות כפי אשר ידינו מגעת, אזי השי"ת ישמור שארית ישראל וירומם קרנם תיכף ומיד.

ישפיע השי"ת שפע ברכה לכל בני ישראל בכל מקומות מושבותיהם די בכל אתר ואתר, וישלח לכל אחד ואחד די פרנסתו ודי מחסורו, ויתמלא האורה והשמחה בכל בתי ישראל, וכולם יהיו נכתבים בספר החיים בספרן של צדיקים גמורים, וכל תיבה ותיבה

העטרת צבי ברע, וצוה לקרוא אליו את הרופא, וכמובן שהנוכחים תמהו על בקשתו אולם תיכף קראו לו לרופא והוא מיהר לבוא בתחושת שמחה ונצחון על כך שגם הרבי מודה שזקוקים לו.

כשנכנס לקודש פנימה, אמר לו העטרת צבי שהוא צריך אותו בשביל לעשות קל וחומר... והסביר לו שבשביל להשפיע רפואה משם א"ל צריכים לעשות קל וחומר, והוסיף ואמר לו: הנה היות שאינני חש בטוב, אני רוצה לעשות קל-וחומר כדי להיות בריא, לכן חיפשתי רשע שאוכל לעשות עמו את הקל-וחומר, ובכל זידיטשוב לא מצאתי רשע כמוך, לכן קראתיך שתבוא אלי כדי לדרוש ממך, שאם הרופא הרשע הזה שמכעיס את הרבש"ע, הוא בריא וחזק, אני שרצוני לעבוד את ה', בוודאי צריך להיות בריא, ועתה לך לדרכך...

פוסה"ד הגר"מ שטרנבוך: מספרים שפעם נכנס יהודי אצל הרה"ק האמרי אמת מגור זצ"ל, ובכה על שאשתו חולנית מאד וילדיו עלולים להתייתם ח"ו, והאמרי אמת בירך אותו. שאל היהודי למה הרבי אינו בוכה עמו ומשתתף בצרתו. וענה לו האמרי אמת, תאמינו לי זה כואב לי יותר ממה שזה כואב לך...

בנו הגר"א: אבי שליט"א היה אצל מרן זי"ע באחד השנים בטיש ערב יוכ"פ, ודבר עמו באיזה ענין.

מרן שליט"א: אני זוכר כשהרב שליט"א היה פעם בקרית צאנז בסוכות ובשמחת תורה... ישבו ביחד בסוכה למעלה...

בנו הגר"א: דברו אז על הגר"א זי"ע.

מרן זי"ע לא קיבל אז קהל מחמת חולשתו, אבל את אבי הכניסו, ושוחחו אז כמה שעות, עד שהגיע זמן שהיו צריכים להפסיק בגלל תפילת מנחה...

גם זכור שהיה שם בשמחת תורה, והתקיים שם ברית, ואבי שליט"א עמד שם וציפה לראות אם עוד יפסיקו לפני השקיעה...

אבי שליט"א גם היה שם פעם בדרשה לפני תקיעת שופר בראש השנה. זה היה בבית מדרש הגדול דאז, היכן שהיום הוא מאפיית המצות. אני זוכר שאבי ישב אז שם ליד מרן שליט"א.

וכיבד את מרן שליט"א בלחיים.

פוסה"ד הגר"מ שטרנבוך: לחיים טובים וארוכים... שתוכלו להנהיג את כלל ישראל בכל המלחמות שצריך... שלא יהיה פירצות...

הרי אם אין עומדים על המשמר קורים דברים גרועים רח"ל. שמעתי מקרה חמור מאד שאירע לאחרונה, שכבדו אשה לעשות גלילה לס"ת.

מרן שליט"א: ה"י, מבהיל על הרעיון. לדאבוננו אין מי שיצעק ויזעק. הרב שליט"א צריך להתחזק בבריאות...

פוסה"ד הגר"מ שטרנבוך: זה בושה וחרפה מקרה שכזה, ואצל יהודים שמחזיקים עצמם שהולכים בדרך התורה. בוודאי דימו שנתקיים אצלה קיים זה מה שכתוב בזה...

לאיש מבשר טוב מבשר שלום, אשר ישיב לב בנים על אבות ולב אבות על בנים בקרוב בימינו
בברכה מרובה ובאה"ר

חי"ק

בשעה 5.00 אחר תפילת מנחה יצא מרן שליט"א לעבר עיה"ק ירושלים תובב"א לקבלת קהל אנ"ש לקראת ימי הרחמים והרצון, ותחילה סר לביקור אצל **פוסק הדור הגאון הגדול רבי משה שטרנבוך שליט"א**, וזהו תוכן השיחה:

מרן שליט"א התעניין בשלומו ובמצב בריאותו וכו'.
פוסה"ד הגר"מ שטרנבוך: ב"ה... לפעמים זהו בחינת כשם שמברכים על הטובה וכו'... אבל ב"ה שבכלליות המצב הוא טוב.

מרן שליט"א: שמעתי ממרן אאדמו"ר זי"ע בשם צדיקים, שכאשר יהודי אומר שהמצב אצלו טוב והוא מודה לה' על כך, אזי הקב"ה אומר, אתה רק חושב שאתה יודע מה זה טוב, אני אראה לך מה זה טוב באמת... והוא מביא לו הרבה יותר. וכן הוא להיפוך ח"ו.

פוסה"ד הגר"מ שטרנבוך: מקווים שהרופאים אינם יודעים מה שהם אומרים...

מרן שליט"א: אלו מעשים שבכל יום, שהם אומרים כך בעוד שהמציאות היא אחרת...

פוסה"ד הגר"מ שטרנבוך: הקב"ה מנהיג את עולמו.

מרן שליט"א: ידוע מה שכתב הרמב"ן (שמות כא, יט) 'ומה חלק לרופאים בבית עושי רצון השם'...

מרן אאדמו"ר זי"ע סיפר על הרה"ק בעל עטרת צבי מזידיטשוב זי"ע שהיה שונא מאד את הרופאים, וכשפרצה פעם מגיפה קשה שהפילה חללים רבים ואנשי העיר מונקאטש שיגרו אליו מכתב לבקש על נפשם שיפעל להצילם מהמגיפה, השיב להם מכתב, ובתוך דבריו כתב שכל הצרה באה בגין הרופא שבעירם שהולכים אליו להירפא וסומכים עליו. ושלח לומר להם, שהוא ערב שלא יארע ח"ו שום נזק גדול או קטן לשום נפש מישראל בכל מונקאטש וגלילותיה, בין גדול בין גדולים בין קטן בין קטנים, בתנאי שתיכף כשיקבלו את המכתב הזה יגרשו את הרופא אליל מעירם.

הרב יעקב משה שפיצר: הרב שליט"א הוא מנכדי הגאון מווילנא זי"ע, שגם הוא היה נגד הרופאים.

פוסה"ד הגר"מ שטרנבוך: זה היה לגודל בטחונו ה'. אבל כשבא פעם לבקר את אחיו בחוליו, וסיפר לו החולה שבוטח בה' ולא מחפש רופאים, אמר לו הגר"א שאי אפשר להיות בעל בטחון בנוגע לרפואה לבד, שזה עלול להיות נובע מעצלות, ורק אם כל התנהגותו תמיד היא בבטחון יכול לנהוג כן גם לרפואה...

מרן שליט"א: פעם השתקע רופא בזידיטשוב, וכמובן שהעטרת צבי צווח נגד בואו לעירו. אמנם פעם חש

אשר בורד הי"ו ומוה"ר שמעון גוטמן הי"ו, וכן מנהל רשת הכוללים מבצר התורה מוה"ר אהרן הופמן הי"ו, כשמרן שליט"א התעניין אצלו גם על הנעשה ונשמע ברשת הכוללים ברחבי ארה"ק.

מרן שליט"א נכנס לחדרו שם נכנסו כמה אלמנות מאנ"ש. ולאחמ"כ בשעה 8.30 החל לקבל את קהל אנ"ש לקראת ימי הרחמים והרצון בהיכל בית מדרשנו, משך למעלה משבע שעות ברציפות עד השעה 3.30.

בין הנכנסים מלבד רבני ודייני אנ"ש היו גם הרבנים הגאונים: רבי דוד כהן שליט"א ראש ישיבת חברון; רבי יצחק אריה ליבוש היילפרין שליט"א גאב"ד ראדומישלא, רבי מתתיהו דייטש שליט"א רבה של רמת שלמה; רבי יצחק דוד הלברשטאם שליט"א מגארליץ ירושלים; רבי שמעון שמואל הלברשטאם שליט"א רב בית ההוראה דברי משה; רבי אלישע יונגרייז שליט"א אב"ד טעפליק בירושלים; ועוד.

כמו"כ ניגש הרב נחמן אייזנבך מאשדוד שנתמנה זה עתה לשמש כמנהל רוחני בתלמוד תורה דרכי אבות בירושלים.

אחר קבלת הקהל התפללו ערבית. לפני העמוד ניגש - הר"ר שלום וינגרטן הי"ו מירושלים עיה"ק. וחזרו לקרית צאנז והשעה היתה אחר השעה 5.00 לפנו"ב.

יום שני פר' נצבים וילך ח"י אלול

בערב המשיכו אנ"ש תושבי קרייתנו הק' להכנס לקו"פ לקראת הימים הנוראים הבאים עלינו לטובה. ונמשך עד אחר השעה השעה 12.00.

יום שלישי פר' נצבים וילך י"ט אלול

היום שיגר מרן שליט"א מכתב קודש למעמד הכתרת הרה"ג רבי משה שווארץ שליט"א בן הדומו"צ הגר"ח זצ"ל, וחתן להבחל"ח הגה"צ רבי חיים צבי שפירא שליט"א רב קהל חסידים ברמת אהרן בב"ב וראב"ד קהל מחזיקי הדת, לרגל עלותו לכהן כרב קהל חסידים בצפון העיר בני ברק. את מכתב הקודש הקריא הגה"צ אב"ד קרית צאנז טבריה שליט"א, וזהו תוכנה:

בעה"י, יום שלישי שנכפל בו כי טוב לסדר חזק ואמץ וגו', י"ט באלול, לשנת "ברכה בשפע לעד" תשפ"ג לפ"ק

תולה ארץ על בלימה, ייטיב הכתיבה והחתימה, לכבוד המתכנסים הנכבדים, חברי קהילות החסידים, צפון בני ברק יצ"ו

שוש איש עמכם לעת התכנסותכם לכבוד התורה לרגל עלייתו לכהן פאר כרב ור"מ דקהילתכם בצפון עיר התורה בני ברק, של ש"ב תלמידנו היקר והחביב, האבר"ך כמדורשו, מופלא

מרן שליט"א: ירידת הדורות הוא במצב נורא וכואב עד מאד.

פוסה"ד הגר"מ שטרנבוך: למה אף אחד שם בבית מדרש לא קם לצעוק ולמחות?...

מרן שליט"א: שמעתי ממרן אאדמו"ר זי"ע ששמע מאביו הרה"ק מרודניק זי"ע שהיה אצל זקה"ק מצאנז בעל הדברי חיים זי"ע כשבאה לפניו שאלה מעיר הבירה ווין, על אודות יהודי אחד שהיה מרוחק מדרכי היהדות ל"ע, והיה גביר אדיר ומקורב לבית המלכות בהיותו החייט בבית המלוכה של פראנץ יאזעף, אשר נולד לו בן, וכיבד את אחד מאנשי השררה בסנדקאות. כשנודע הדבר למוהל דיבר על לבו שאין זה נכון על פי התורה לכבד נכרי בסנדקאות (ראה רמ"א יורה דעה סימן רסה, יא), אבל הוא באחת שרצונו דווקא שהלה ישמש בסנדקאות ואין זה מכבודו לבטל את הכיבוד מהשר המקורב למלך, וברוב עזות הוסיף בדברי איום שאם לא יתירו לו הרבנים זאת אז לא ימול כלל את הרך הנולד, אלא ימסרנו לכומרים להטבילו לנצרות. הרב דמתא שלח תיכף מברק אל זקה"ק מצאנז כדת מה לעשות. וצוה זקה"ק להשיב לו מיד במברק קצר: 'שיינע ריינע כפרה, טאופען, נישט באשניידן' (כלומה, להטביל ולא למול). בסופו של דבר מיאן השר הנוצרי להשתתף בטקס הטבלת התינוק, כי בעיניו לא היה זה לכבוד להטביל סתם לתינוק, ורק להיות סנדק בברית מילה הסכים לפי כבודו. בראותו זאת, התחרט אבי הבן והסכים למולו כדת משה וישראל על ידי סנדק כשר כראוי.

פוסה"ד הגר"מ שטרנבוך: בחוץ לארץ היו מקרים כאלו, אבל כאן באר"י שיהיה כזאת...

מרן שליט"א: בבית מדרש שנקרא אורתודוקסי...

לכן צריכים שהרב שליט"א יהיה בריא ושלם לאורך ימים ושנים טובים, שיוכל לעמוד על המשמר בכל תוקף... יעזור השי"ת בבריות גופא ונהורא מעליא עם כל הכוחות לעמוד על משמרת הקודש עד ביאת משיח, וגם אחר כך.

והגישו את סט מסדרת ספריו 'מועדים וזמנים' שההדירו מחדש עכשיו.

פוסה"ד הגר"מ שטרנבוך: שתוכלו להנהיג את כלל ישראל וללחום את מלחמת ה' נגד הפורצי גדר, ולהיות שליח לצד הקדושה.

מרן שליט"א: אמן, שיתקבלו התפילות, כתיבה וחתימה טובה. ונפרדו לשלום.

משם הגיע מרן שליט"א לביקור אצל גיסו הגה"צ כ"ק גאב"ד קרית צאנז ירושלים שליט"א, ושוחח עמו מרן שליט"א משך קרוב לשעה, (תוכן השיחה יבוא אי"ה).

בשעה 8.10 הגיע מרן שליט"א לבנין מוסדותינו הק', בחוץ המתינו מנהלי מוסדותינו הק' מוה"ר מאיר

בהגיע מרן שליט"א לבנין מוסדותינו הק' ברח' ר' יהודה הלוי בב"ב, נכנס מרן שליט"א לחדרו, שם נכנסו תחילה מוה"ר יחזקאל רייך הי"ו מנהל מוסדותינו הק', וכן מנהלי הישיבה מוה"ר מאיר צבי בלומנטל הי"ו ומוה"ר משה אליעזר שמעון הי"ו, והציגו בפני הקודש את תוכניות הבינוי של הקומה החדשה שייבנה בעז"ה מעל בנין הישיבה, ובה יוקצה שטח רחב לרווחת בחורי החמד, שם יוכלו לשהות ולקבל כוחות חדשים להמשיך בעסק והתמדת התורה, באופן טהור וכשר וללא המכשולות הרבים המצויים ברחוב העיר.

מרן שליט"א האציל עליהם מברכות קדשו לרוב הצלחה וסייעתא דשמיא, וברוך לכל מי שיטול חלק ויהיה שותף בדבר חשוב זה, שיזכה לכל הברכות הכתובות בספר תורת משה.

בשעה 8.30 נכנסו לקו"פ כמה אלמנות מאנ"ש עם פתקי דרחמי. אח"כ נכנס מרן שליט"א להיכל בית המדרש נישק את פרוכת ארון הקודש בתפילה חרישית, והחל לקבל את קהל עדתנו תושבי העיר משך למעלה משבע שעות.

בין הנכנסים מלבד רבני אנ"ש היו, הגאון רבי חיים אייזיק לנדא שליט"א רב העיר בב"ב, הגאון רבי איתמר גרבוז שליט"א ראש ישיבת ארחות תורה וחבר נשיאות מפעל הש"ס, הרה"ג רבי חיים דוד קובלסקי שליט"א יו"ר ארגון מאורות הדף היומי, והגיש כמה קונטרסים שי"ל לאחרונה, ועוד. כן נכנסו לקבל ברכת הקודש, הרב אברהם רובינשטיין ראה"ע בב"ב, והרב חנוך זייברט סגן ראה"ע.

בשעה 4.00 התפללו מעריב, לפני העמוד התפלל - הר"ר מרדכי רוטנברג הי"ו גבאי עזר לקהל בב"ב. אחר תפילת מעריב נכנס מרן שליט"א לחדרו, שם נכנס חדב"נ הגה"צ גאב"ד קהלתנו הק' שליט"א בבני ברק.

ומפולג בשערי תורה ויראת שמים, צנא מלא ספרא וסוע"ה, הרב הגאון מוה"ר משה שוורץ שליט"א, ראש כולל להוראה כנסת ישראל, בן הגה"צ המפו' מוה"ר חיים יעקב זצ"ל דיינא רבא דקריתנו הק', וחתן גיסי הגה"צ המפו' מוה"ר חיים צבי שפירא שליט"א רב קהל חסידים ברמת אהרן בב"ב וראב"ד קהל מחזיקי הדת.

זה האיש מש"ה גדול מאד באהלה של תורה, חריף ובקי טובא ומתייגע בה בעוז ובגבורה, וכבר מנעוריו אותו אזכרה לאחד המיוחד מבחירי ישיבה"ק, על כן לו נאה ולו יאה כתר לעטרה, זו תורה וזו שכרה, ובטוחני כי ישישו בו אנשי הקהילות להתפארה, להיות להם לראש ומנהיג כעמוד אורה.

כסא מלא ברכתא אשר בזה, מרן די בשמיא יהא בסעדרו כל זמן ועידן לחזקו ולאמצו ולברכו לעמוד על משמרתו משמרת הקודש ולנהל קהל עדת ישורון מתוך רוב אורה ושמחה נחת ואושר, ויזכה לילך מחיל אל חיל להרביץ תורה ויראה, מתוך שפע ברכה דלעילא והוד והדר יעטרוהו לאורך ימים ושנים הטובות לברכה אכיה"ר.

בברכה מרובה ובאה"ר

חי"ק

בשעה 6.30 אחר תפילת מנחה, יצא מרן שליט"א לעיר בני ברק לקבל את קהל אנשי שלומנו הדרים בעיר וכן את תושבי אשדוד, לקראת הימים הקדושים הבעל"ט.

חצר הקודש צאנו

קרית צאנו נתניה

כסא דברכתא

ברכת מזלא טבא וגדיא יאה שלוחה בזה, קדם האי גברא יקירא, משנתו רב ונקי, סיני ועוקר הרים, מרביץ תורה והוראה, מורה ודאין, ה"ה

הגאון רבי **פרץ טוביה בינדר** שליט"א

דומו"צ קהילתנו הק' בבית שמש

לרגל השמחה השרויה במעונו שמחת הכנס בנו כמר יחזקאל נ"י לנועם עול תורה ומצוות במזל טוב ובשעטומו"צ

והברכה אחת היא לסבים החשובים, אישים הדגולים, כבירי הפועל, ה"ה

הגאון רבי **בן ציון רייך שליט"א** - נאמן בית רבוה"ק

והרה"ח ר' **חיים מרדכי בינדר הי"ו**

ברכותינו שגורות בזה מקרב הלב, כי יזכה לראות דורות ישרים ומבורכים,

מתוך נחת שפע והרחבת הדעת, מתוך סיד"ש ושובע שמחות עד ביאת ינון בב"א

אח"כ חזר מרן שליט"א למעון הקודש בקרית צאנז, והשעה היתה לאחר השעה 5.00 לפנו"ב.

יום רביעי פר' נצבים וילך י"ט אלול

אחר תפילת שחרית נערך שמחת הברית לבן הר"ר חיים שבתי הרשקוביץ מצפת עיה"ק (ב"ר שלמה נחמן מפעיה"ק, וח"ר אברהם דוב כהן מפעיה"ק).

בערב המשיך מרן שליט"א בקבלת קהל אנשי שלומינו תושבי קרתא קדישא הדין להפקד ולהזכר לקראת ימי הרחמים והרצון. בין הנכנסים היה שלוחא דרבנן הרב מאיר פרוש מירושלים, כן נכנסו תלמידי ישיבה"ק דרי חוץ לארץ עם פתקי דרחמי, וכן תלמידי ישיבה"ק דרי שאר ערי הארץ, אשר לא נכנסו עם הוריהם בעריהם. ומשך עד קרוב לשעה 1.00 בלילה.

בחצרות קדשינו

יום חמישי פר' נצבים וילך כ' אלול לפני תפילת שחרית הניח מרן שליט"א תפילין להבחור הבר מצוה משה חיים נ"י בן הר"ר אהרן אלעזר גנזל מירושלים. אחר התפילה נערך הברית לבן הר"ר יצחק שפירא מפעיה"ק (ב"ר משה אהרן מפעיה"ק, וח"ר מענדל וקסמן מפעיה"ק).

אח"כ הכניס הרה"ג רבי אלעזר שימון שליט"א מפעיה"ק את ספרו החדש פאר הבית על הל' מליחה. כן נכנסו ראשי גבאי המעמדות והגישו את שקלי הקודש ושמות נותני המעמדות, והאציל מרן שליט"א עליהם מברכות קדשו:

שיהיו כולם בכלל הברכות, כוח"ט עם כל הפירושים, שפע ברכה והצלחה, וסייעתא דשמיא ושמחות תמיד.

שליט"א, ובמעמד זה יעתירו על כל המשתתפים במגבית המיוחדת של 250 ₪ למשפחה, עליהם ועל משפחותיהם, להטיב להם החתימה, לגזור עליהם גזירות טובות, ולזכות לשנה טובה ומתוקה.

מיד עם פרוסום הדברים, כבר החל המוקד לפעול ומאות כבר נרשמו לתפילה כבירה זו, ביום המסוגל, במקום המסוגל, בזמן שכל העולם כולו חל מפניו של השופט כל הארץ, כדי לצאת זכאים בדין, בזכות המצוה הגדולה והנשגבה של הכנסת כלה.

חמול עלינו ועל עוללנו וטפנו! בנוסף לכך תתקיים תפילה מיוחדת על ילדינו היקרים, תפילת השל"ה, בציון השל"ה הק' בטבריה, בימים הנוראים. מי לא חרד לגורלם ילדיו ברוחניות ובגשמיות? כמה דמעות שופכים הורים למען צאצאיהם! כמה תפילות ותקוות אנו תולים בהם! זה הזמן! הגאון רבי זאב וקסברגר שליט"א, יחד עם מניין של חשובי האברכים בכולל שבעיה"ק טבריא, יתפללו על כל התורמים הנ"ל, בעשי"ת, על ציון השל"ה הקדוש, ויאמרו את תפילת השל"ה במתינות ובהתעוררות מרובה על כל ילדי התורמים.

מי לא מצטרף לתפילות נשגבות אלו? - - - ניתן להשתתף בשני מעמדי תפילות אלו, בפ"נ של 250 ₪ בלבד למשפחה. מצטרפים במוקדים הבאים: בדוכנים המיוחדים המוקמים בקהילות אנ"ש בימים אלו, בעמדות נדרים פלוס או קהילות קופת אחים לשמחה, אצל נציגי אחים לשמחה בקהילותנו הק', אצל מוה"ר ישראל גולדשטיין הי"ו - מנהל "אחים לשמחה" 052-7129114, אצל מוה"ר משה קלוגר הי"ו - מזכ"ל "אחים לשמחה" 055-6764291, ובארה"ב אצל נציג "אחים לשמחה" מוה"ר אלימלך בלומענבערג הי"ו.

המעמד האדיר "בוקע רגיעים" יתקיים בי"ג מידות מול מקום המקדש; כלל אנשי שלומנו בארץ ובחו"ל ישתתפו בפתקא טבא ובפ"נ בסך 250 ₪ למען הגדלת מענקי "אחים לשמחה"

במפעל החסד הארצי "אחים לשמחה" דחסידי צאנז, נערכים בהתרגשות מרובה לקראת המעמד האדיר "בוקע רגיעים" שיתקיים בעז"ה בליל י"ג מידות כחצות הלילה מול מקום המקדש בעיה"ק ירושלים, בהשתתפות מניין רבני וזקני אנ"ש, ובראשם הגה"צ אב"ד קהילתנו הק' בארה"ב וראש הישיבה שליט"א.

כזכור, במפעל "אחים לשמחה" התקבלה החלטה מבורכת שמעוררת הדים רבים בחצר קדשנו ומחוצה לה, על הגדלת המענקים הניתנים לכלות מאנ"ש, בסכום נוסף של 3,000 ₪, שניתן לממש במיטב חנויות יוקרה. משכך, יצאו במפעל "אחים לשמחה" במספר דרכים כדי לגייס סכום נוסף של מיליון ₪ לשנה הקרובה, מעבר לכל התרומות הקבועות הרגילות. כך, בשבועות האחרונים, יוצר קשר הרה"ח ר' ישראל גולדשטיין הי"ו - מנהל "אחים לשמחה", עם רבים מאנ"ש שיחתמו על הו"ק, ובמסגרת זאת אף יצאו במבצע מיוחד, שלפיו ניתן להצטרף בימים אלו עד ר"ה למשפחת "אחים לשמחה" וליהנות מכל הזכויות של "אחים לשמחה" כמו שותפים וותיקים.

כדי לעמוד ביעד של הסכום האגדי שצריך לגייס בימים אלו כדי להגדיל את המענקים לכלות, יוצאים ב"אחים לשמחה" בהכרזה על מעמד נאדר בקודש "בוקע רגיעים" שיערך במעמד מניין של רבני וזקני אנ"ש מול מקום הקודש והמקדש בעיה"ק ירושלים, בליל היום הנשגב י"ג מידות, כחצות הלילה - בראשות הגה"צ אב"ד קהילתנו הק' בארה"ב וראש הישיבה

מכון להפצת דברות הקודש

ממכון דברות קודש קרית צאנז נמסר, כי לקראת ימי הרחמים והרצון ניתן יהיה להשיג את כרטיס הזכרון החדש והמעודכן "די הייליגע טעג" בחצה"ק צאנז, ובו כל דברות הקודש מרבותינו הק' כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע ולהבחל"ח כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א מירח האיתנים מכל השנים [תשי"ד- תשפ"ג] המכיל למעלה מ-500 שעות מכל הדרשות והשולחנות הטהורים; סליחות; י"ג מידות; שוה"ט ערב ומוצאי יו"כ; אושפיזין ביום ובליל סוכות; הלל והושענות; משנה תורה והקפות שניות.

כמו"כ ניתן להשיג מחדש את כרטיס הזכרון הפופולרי 'ואספר מעשי י"ה' שיצא לאור לאחרונה לקראת יומא דהילולא של כ"ק מרן זי"ע והתקבל בכל תפוצות ישראל ברחבי תבל בהתלהבות רבה ובהתרגשות, ובו תיאורים נשגבים מכ"ק מרן זי"ע ומהשרידים והניצולים על חסדי השי"ת בתקופת השואה ולאחריה.

את כל הנ"ל וכן את כל דברות הקודש מרבוה"ק מכל השנים, כולל תפלות; אמירת סליחות והושענות, ניתן להשיג מוטען ע"ג נגנים, כרטיסי זכרון ודיסק און קי, כמו גם דיסקים במחירים מוזלים במיוחד, ביום א' דסליחות בדוכן המכון שע"י היכל רוזנברג או בטל-052-7636809. ניתן לשלם באשראי ובתשלומים.

ממכון דברות הקודש פונים בזאת לכלל אנ"ש, לתועלת הציבור כל מי שיש בידו הקלטות מאמירת סליחות ערב ראש השנה, או מאמירת ההושענות בהושענא רבא תשמ"ד, או עוד הקלטות שטרם יצאו לאור, אנא למען זיכוי הרבים נא לפנות בבקשה לטל' הנ"ל, ויזכו לכל ברכות התורה.

בשורה טובה ומשמחת

הופיע שוב ספר 'הליכות חיים' אלול תשרי

לאחר תקופה שלא היה ניתן להשיג את הספר 'הליכות חיים' - אלול תשרי, לאחר שספ' תם ואזל מן השוק על ידי חובבי וצמאי תורת והליכות כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק זי"ע, הופיע בימים אלו הספר מחדש ויצא לאור עולם. כאשר דבר בעתו מה טוב בעמדנו סמוך ונראה לימים הקדושים של ירח האיתנים.

הרבה עמל ויגיעה הושקעו בספר למען ייצא לאור בהוד והדר, כשלבספר התווסתו בירווי הלכות, ומקורות נוספות מדברי תורתו וספריו הק' של כ"ק מרן זי"ע. אחת ברכתנו למחבר הרב אהרן יהושע קלוגר

בלי להוציא שקל מהכיס חינום!
כך קיבלו מאות מחותנים מאנ"ש

מחנה פסח אחים שפתיחה
מחנה פסח אחים שפתיחה
1000
3000
1000
1000
800

שונו זיני נוס 4,000
שונו זיני נוס 4,000
שונו זיני נוס
שונו זיני נוס
שונו זיני נוס

אנחנו חייבים להגדיל את הסיוע אתם תעמדו לימינו

עוד 3,000 ₪ לכל כלה
וחבילות מימון לילות חתונה למשפחות במצוקה

התורה וההלכה בספרים וחיבורים נוספים, מתוך שמחה ונחת לעד.

שליט"א, שיזכה לשבת באהלה של תורה מתוך שלווה הנפש ויישוב הדעת כל הימים, וימשיך להנות את עולם

גליון זה נדבת

ידידיו הנכבד והנעלה, יקר שבערכין,

הרה"ח ר' ישראל חיים גענוד הי"ו

אב"י בפאנסי

לרגל השמחה השרויה במעונו במז"ט

שפחת נישואי בתו הכלה תחי

עב"ג החתן המו"מ בתוי"ש מאיר נפתלי נ"י

בן הרה"ח ר' פשה פתתי וייצנער הי"ו

ובברכת מזל טוב

לאביו הרה"ח ר' יוסף הי"ו - פאנסי

ולסבים הרב יוסף דוד וייצנער שליט"א - פעיה"ק

והג"ר יצחק אייזיק לוי שליט"א - פאנסי

אך ששון ושמחה ישכון באהלו תמיד

מתוך סיד"ש ושפע רב לעלמי עלמיה

גליון זה נדבת

ידידיו הנכבד והנעלה, יקר שבערכין,

הרה"ח ר' דוד רייכמן הי"ו

אב"י בבארא פארק

לרגל השמחה השרויה במעונו

שפחת נישואי בנו

החתן המו"מ בתוי"ש יצחק מאיר נ"י

עב"ג הכלה תחי

במזל טוב ובשעטומ"צ

ובברכת מזל טוב לאביו

הרה"ח ר' פנחס פענדל הי"ו

אב"י בבארא פארק

אך ששון ושמחה ישכון באהלו תמיד

מתוך סיד"ש ושפע רב לעלמי עלמיה

גליון זה נדבת

ידידיו הנכבד והנעלה, יקר שבערכין,

הרה"ח ר' ישראל אברהם שנק הי"ו

אב"י בחיפה

לרגל השמחה השרויה במעונו במז"ט

שפחת אירוסי הבן

החתן המו"מ בתוי"ש כמר צבי נ"י

עב"ג הכלה תחי

בת הרה"ח ר' ישראל צבי ויינברגר הי"ו

ובברכת מזל טוב

לאביו הרה"ח ר' יוסף הי"ו

ולסב הרה"ח ר' יצחק שלמה הרשקוביץ הי"ו

אך ששון ושמחה ישכון באהלו תמיד

מתוך סיד"ש ושפע רב לעלמי עלמיה

גליון זה נדבת

ידידיו הנכבד והנעלה, יקר שבערכין,

הרה"ח ר' מאיר דוד אקרמן הי"ו

אב"י בבני ברק

לרגל השמחה השרויה במעונו

שפחת אירוסי הבת תחי

במזל טוב ובשעטומ"צ

אך ששון ושמחה ישכון באהלו תמיד

מתוך סיד"ש ושפע רב לעלמי עלמיה

חצר הקודש צאנז

קרית צאנז נתניה

כסא דברכתא

ברכת מזל טוב שלוחה בזה, לכבוד איש חי ורב פעלים, העסקן המופלא, נאמן ומסור למען מפעלות הקודש לבית צאנז, איש האשכולות, ה"ה

הרה"ח ר' מאיר בעלז הי"ו

חבר הנהלת מרכז רפואי צאנז ביה"ח לניאדו

לרגל השמחה השרויה במעונו במז"ט ובשעטומ"צ

שמחת אירוסי הבן החתן המו"מ בתוי"ש מורינז יהודה נ"י

עב"ג הכלה תחי

והברכה אחת היא לסבים

הרה"ח ר' דוב בעריש בעלז הי"ו - אב"י פעיה"ק

ויה"ר מן קדם אבוהון דשבשמיא, שיזכה לרוות רוח נחת דקדושה מכל יו"ה, ואך ששון ושמחה ישכון באהלו תמיד, מתוך נחת והרחבה, סייעתא דשמיא עד עולם, ואך טוב וחסד ירדפוהו כל הימים.

גליון זה נדבת
ידידיו הנכבד והנעלה,
יקר שבערכין,

הר"ר חיים שלמה פרידמאן הי"ו
מראשי ועד קרן הבנין דקהלתנו הק' בווייליאמסבורג
לרגל השמחה השרויה במעונו
שפחת הולדת הבת תחי'
במזל טוב ובשעטומ"צ

ובברכת מזל טוב
לאביו הרה"ח ר' משה יחזקאל הי"ו
אב"י בווייליאמסבורג

אך ששון ושמחה ישכון באהלו תמיד
מתוך סיד"ש ושפע רב לעלמי עלמיה

גליון זה נדבת
ידידיו הנכבד והנעלה, יקר שבערכין,
הרה"ח ר' אהרן לויןשטיין הי"ו
אב"י פעיה"ק

לרגל השמחה השרויה במעונו
שפחת אירוסי בנן
החתן המו"מ בתו"ש יצחק נ"י
עב"ג הכלה תחי'
בת הרה"ח ר' שמואל איזק הי"ו - פעיה"ק
במזל טוב ובשעטומ"צ

ובברכת מזל טוב לאביו
הרה"ח ר' חיים הי"ו - אב"י פעיה"ק
אך ששון ושמחה ישכון באהלו תמיד
מתוך סיד"ש ושפע רב לעלמי עלמיה

גליון זה נדבת
ידידיו הנכבד והנעלה, יקר שבערכין,
הר"ר יקותיאל אליאס הי"ו
אב"י בב"ב

לרגל השמחה השרויה במעונו
שפחת הולדת הבן נ"י
במזל טוב ובשעטומ"צ

ובברכת מזל טוב
לאביו הרה"ג ר' ישכר דוב הי"ו - פעיה"ק
ולזקינו הרה"ח ר' צבי שנק הי"ו - פעיה"ק

אך ששון ושמחה ישכון באהלו תמיד
מתוך סיד"ש ושפע רב לעלמי עלמיה

גליון זה נדבת
ידידיו הנכבד והנעלה, יקר שבערכין,
הר"ר שמואל ויינרייך הי"ו
אב"י באלעד

לרגל השמחה השרויה במעונו
שפחת הולדת הבת תחי'
במזל טוב ובשעטומ"צ

אך ששון ושמחה ישכון באהלו תמיד
מתוך סיד"ש ושפע רב לעלמי עלמיה

גליון זה נדבת
ידידיו הנכבד והנעלה, יקר שבערכין,
הר"ר יעקב יוסף חיים שכטר הי"ו
אב"י בבני ברק

לרגל השמחה השרויה במעונו במז"ט
שפחת הולדת הבן יקותיאל יהודה נ"י
והכנסתו בבריתו של אברהם אביו ע"ה

ובברכת מזל טוב
לאביו הרה"ח ר' נפתלי צבי הי"ו
לחותנו הרה"ח ר' ישעי' שלום שליסל הי"ו
ולסבים, הג"ר יצחק שמואל שכטר שליט"א
דיינא רבא דקהלתנו הק'

והרה"ח ר' מרדכי יוסף שליסל הי"ו
אך ששון ושמחה ישכון באהלו תמיד
מתוך סיד"ש ושפע רב לעלמי עלמיה